

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec " 2.—20
 za Nemčijo oeloletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejema mesečno . . . 1.—70
Sobotni izdaja:
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo oeloletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettirvsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zabvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettirvsta po 18 vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna pettirvsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvemati ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Deželni zbor kranjski pred razpustom.

Zastor je padeł.

Deželni glavar dr. Šusteršič je na pristojnem mestu, kakor je sam povdarjal v svojem sinočnjem sklepnem govoru, nasvetoval, naj se kranjski deželni zbor po včeraj minolem zasedanju razpusti. Pričakovati smemo prav v kratkem uradno novico, da je cesar podpisal razpust našega deželnega zbora in obenem drugo, da se razpisujejo nove volitve.

Naše ljudstvo se drži načela, da gre poštemu delu tudi poštemo plačilo in zato smo prepričani, da bo zaupanju, v katerem je leta 1908 volilo svoje zastopnike v deželno zbornico, pridejalo iskreno hvalečnost za ogromno delo, ki se je zvršilo. Dežela je prenovljena, na vseh koncih oživiljena; nova doba se je začela, kar je S. L. S. odprla zbornico ljudstvu v najširšem besede pomenu in mu zagotovila trajno večino. Kdor ima kaj zmisla za napredek in delo, mora priznati, da so poslanci S. L. S. dovršili svojo dolžnost. Vse, kar so si postavili v svoj program za minolo dobo, do pičice vse so dokončali; posrečilo se jim je v zadnjem zasedanju rešiti tudi lovski zakon po prejšnjem dogovoru z dunajsko vlado tako, da je njegova potrditev sedaj brezdvomno zagotovljena. Njihovo delo je tem večje vrednosti, ker se je moralo opravljati v vednem boju. Kakor stare hripave vrane so vedno zahreščali liberalci s svojimi puhlimi zabavljicami, kadar so zapeli naši poslanci pesem napredka v kakršnikoli reči. Obgrizli so vse, kar je bilo dobrega, in prerokovali pogin in polom deželi, ljudstvu in stranki. Tako je bilo pri banki, pri cestnem zakonu, pri električnih napravah itd. brez konca. Življenje je pa šlo naprej svojo pot in je s sijajno izkazalo, da je naša večina na zdravem potu. Nagajanje liberalcev v deželni zbornici, ki je zabeleženo v zapiskih zadnje zborovalne dobe jih kaže majhne, nazadnjaške, trdoglave in omejene. Izmed vseh je morda še naj-

naprednejši in za ljudsko delo najrazumnejši Adolf Ribnikar; drugi so ostareli ostanki jalove buržoazijsko-liberalne dobe.

Nagajivcu gre šiba; tudi to načelo je jasno našemu ljudstvu in zagotovo vemo, da se bo pri bodočih volitvah tudi ravnalo po tem.

Dva znanca se srečata. Pa reče prvi:

»Ti, ali veš, da sem zadel srečko 100.000 K?»

Drugi: »Častitam; potem se ti godi dobro.«

»Stotisoč kron, da Ti rečem, pomni, stotisoč kron.«

»Kaj pa ponavljaš to venomer?«

»Veš, že štirinajst dni se trudim, da bi se preveril o tem, da sem zadel srečko. Zato si to vedno ponavljam, in malo še manjka, pa bom prepričan, da je res tako. Posodi mi 4 krone na to.«

Taki so naši liberalci. Po svojem časopisju se prepričujejo, da so na vrhu, da je S. L. S. razbita, da so njeni voditelji pokončani, obglavljeni; ponavljajo si to tolikrat, da že sami verjamejo in na to vero iščejo političnih posojil, ki jih pa seveda nikjer dobiti ne morejo. Ni pametno tako gospodarstvo in na las je podobno Kljukčevi poti z lune, ki je vrvico odrezal in jo privezal tam, kjer je je zmanjkalo. Taka pot se dá izvrstno napraviti v sanjah; drugače je pa bolj težko mogoča.

Naši poslanci so obračunali z liberalci v deželnem zboru temeljito in natančno. Zadnji dan so temu obračunu liberalci pridejali še svoj; obračunali so s seboj in s svojim mestnim gospodarstvom in naslikali vse razdejanje svojega tridesetletnega gospodarstva v Ljubljani. Zdaj bo govoril volilec in bo napravil iz teh obračunov svoj zaključek.

S. L. S. si želi čimprej novih volitev. Tako pripravljena, tako edina, pogumna in zmage svesta se ni bila niko-

li, liberalna pa tudi nikoli še tako razcefrana in zasmrajena. Nekaj tednov še, pa bo jasno ozračje v naši deželi. Liberalci bodo imeli — to bodo izkusili sami prav kmalu — dela in truda in stroškov, da si rešijo nekaj mestnih mandatov. Dobili bodo pač to, kar zasluži njihovo delo.

Na papirju zmagujejo še vedno. Papir pa izgubi svojo vrednost, ko nastopi živa, zavedna armada krepkih naših mož. Kje je kdo, ki posodi našim liberalcem groš za njihove zmage? Živela volilna borba, živele nove volitve!

Zaključni govor deželnega glavarja dr. Šusteršiča pred razpustom kranjskega dežel. zbora.

Včeraj zvečer je deželni zbor kranjski zaključil svoje zasedanje. Včerajšnja seja je bila zadnja seja sedanjega deželnega zbora kranjskega. To je povedal jasno deželni glavar v svojem zaključnem govoru. Okolu glavarja se je zbrala vsa zbornica, razen dr. Tavčarja, ki je pred zaključkom zapustil zbornico. Liberalni poslanci Gangl, Pirc, Lenarčič, Turk, ki so stali začetkom govora v ospredju, so se ob vsakem glavarjevem stavku vedno bolj pomikali v ozadje. Dr. Triller je počasi iz prve klopi prilezel v zadnjo klopi. Poslanci S. L. S. so govor deželnega glavarja, ki je v markantnih stavkih risal ogromno delo ljudskega zastopstva, opetovano prekinili z glasnim odobravanjem. Vsa zbornica je bila pod mogočnim vtiskom glavarjevega zaključnega govora, ob katerem je bilo vsakemu jasno, kako bo pri bližnjih deželnozborskih volitvah izpadla sodba ljudstva.

Deželni glavar dr. Šusteršič je izvajal:

Visoka zbornica!
 Dnevni red je izčrpan. Z današnjim dnem se začasno zatvorijo duri te dvorane.

Prav je, da se v tem trenutku ozremo nekoliko nazaj na delovanje deželnega zbora kranjskega v tekoči zakonodajni dobi.

Ta doba obsega dve zasedanji. Prvo je trajalo od 27. marca 1908 do 29. oktobra 1910, a drugo obsega čas od 28. decembra 1911 dalje.

Obe zasedanji sta bili izredno plodoviti in smelo se trdi, da je naš deželni zbor v tej zakonodajni dobi dosegel pravcati rekord. (Dobro-klici.)

Naj omenjam samo suho statistično dejstvo, da je bilo v tekoči volilni dobi storjenih v našem deželnem zboru nad 1000 sklepov in sklenjenih nič manj kot 55 zakonskih načrtov, ki so dobili Najvišje potrjenje in so razglašeni v deželnem zakoniku.

Predaleč bi vodilo, če bi hotel podrobno naštevati vse, kar je sklenil sedanjí deželni zbor.

Naj omenim le nekaj del na legislativnem polju, ki so, bi rekel, epohalnega pomena, ker so ustvarila nove temelje za razvoj naše dežele, dela, ki se morejo imenovati mejniki v skromnem obsegu domače zgodovine. (Živahno ploskanje.)

Prvo veliko delo je bila temeljita preosnova deželnega reda in deželnega volilnega reda v smeri politične in socialne pravičnosti.

Isti značaj nosi velika preosnova občinskega reda in občinskega volilnega reda za vse občine naše dežele.

Na polju deželne kulture naj omenjam zlasti zakona o ustanovitvi zaklada za deželno kulturo in cestne namene, ki je naši deželi omogočil, da so se kljub denarni krizi, ki pritiska na državo in deželo, nadaljevala in se nadaljujejo v velikem obsegu važna melioračna in cestna dela v celi deželi. (Dobro-klici. Ploskanje.)

LISTEK.

K stoletnici francoske vlade in Napoleo-novega padca na Kranjskem.

Slovinci se s spoštovanjem in občudovanjem spominjamo junaških bojev v Napoleonovi Iliriji, katere središče je bila Kranjska. Stoprav bode minulo sto let, ko je dvoglavi avstrijski orel strl peruti enoglavemu francoskemu in ga zapodil daleč čez ilirske meje.

Francozi so prišli trikrat k nam na Kranjsko. Pozimi leta 1797. so se umikali Avstriji iz Italije preko Kranjskega s svojimi pobitimi četami in ranjenimi vojaki nazaj. Celo sloviti nadvojvoda Karel, katerega je cesar odpoklical iz Nemčije in poslal proti zmagovitemu Napoleonu, se je moral meseca marca umakniti slednjemu. Zaman je poizkušal s svojo poraženo vojsko ustaviti Francoze. Nadvojvoda Karel je bežal s svojimi četami čez Opčine in Vipavo na Kranjsko. Peti teden v postu se je pomikalo okrog 30.000 mož avstrijske vojske iz raznih polkov skozi Kranj in dalje čez Ljubelj na Koroško in Štajersko. Za njimi pa so drli Francozi v deželo, kjer so mogli. Prvi je prilomastil dne 23. marca gernal Bernadotte v Idrijo; pet dni za njim

so se Francozi pojavili pod poveljstvo generala Murata v Postojni in dne 1. aprila je iz Logatca prikoralala prva francoska četa z godbo v Ljubljano. Vodil jo je Bernadotte, ki je dne 5. aprila od Napoleona dobil povelje, da se s svojimi četami hitro pomakne proti Celovcu, kjer bi podpiral Napoleona v njegovih vojnih operacijah na Koroškem. Toda Napoleon je že dne 7. aprila sklenil z Avstrijo v Ljubnem na Štajerskem premirje, in Francozi, kolikor jih je prišlo na Kranjsko, so se začeli pomikati iz dežele.

Dve leti za tem, leta 1799., je znova pokalo na Nemškem in Laškem. Ker je Napoleon delal po Evropi nova nasilja in krivice, so sklenile leta 1805. Anglija, Rusija, Švedija in Avstrija novo zavezo, po kateri so bile odločene temu vednemu rogoviljenju napraviti konec, a so se močno urezale, kajti Napoleon je hitro dospel na Nemško, se oklenil generala Macka v Ulmu in ga prisilil, da se mu je vdal z vso svojo vojsko, ki je štela 30.000 mož. Osvojevši si Ulm, je drvil ob Donavi mimo Dunaja na Moravsko. Dne 2. decembra je Napoleon v najhujši zimi potolkel združeno avstrijsko in rusko vojsko pri Slavkoveu (Austerlitz) blizu Brna, tako da je bil cesar Franc I. prisiljen, z njim skleniti mir, kakršnega je Napoleon sam hotel. Ta mir se je podpisal dne 26. decembra 1805 v Požunu. Na Kranjsko so pridrli Francozi

še nekaj dni pred odločilno bitko pri Slavkoveu.

Sklenivši požunski mir, je Napoleon ponizal Avstrijo tako, kakor doslej še noben sovražnik. Sedaj je prišla vrsta na Prusijo. Napoleon je leta 1806. in 1807. premagal Pruse in njihove zaveznike Ruse in vzel pruskemu kralju pol države. Skoro vsa Evropa je ležala pred Napoleonom na kolenih, celo mogočna Rusija je sklenila zavezo s Francozi. Avstrija je bila v velikih skrbeh. Noč in dan se je tedaj preudarjalo, kako ugonobiti neustrahovane Francoze. Povečali so vojaško moč in izdali dne 8. julija 1808 patent za osnovanje deželne brambe. Ker je primanjkovalo vojakov, so se uvrščevali vojaški novinci do 22. leta starosti v redno vojsko. Starejše moštvo pa je moralo, bodisi samec ali oženjen, stopiti v domobranstvo, drugače so ga z vojaško silo prisilili k temu. Po Dolenskem in Notranjskem so se ljudje večinoma z velikim navdušenjem zanimali za deželno brambo, le na Gorenjskem so ponekod kljubovali. Splošno pa je bilo navdušenje za deželno brambo na Kranjskem veliko. Deželni brambovci so se vežbali o potrebnih vojaških vednostih ob nedeljah in praznikih.

Tako je bila leta 1808. vsa Avstrija podobna velikemu taboru in naslednjega leta je že završčalo po vsej državi. Dne 8. aprila 1809 se je znova pričela vojska,

katere je cesar Franc svojim narodom naznanil s posebnim manifestom po Kranjskem v italijanskem in slovenskem jeziku. Avstriji so zagrabili Napoleona na dveh straneh, na nemški in italijanski meji. Na Nemškem je vodil avstrijske čete slavni nadvojvoda Karel. Proti njemu je kar najhitreje udaril Napoleon, ki je v več bojih odbil nadvojvoda Karela, da se je moral umakniti nazaj na Češko. Toda nadvojvoda Karel ni miroval. Hitel je s Češkega proti Dunaju, kjer je premagal Napoleona pri Aspernu in Esslingenu dne 21. in 22. maja. Napoleon pa je pomnožil svojo vojsko in še enkrat udaril nanj ter ga pri Wagramu popolnoma potolkel. S tem je bilo na Nemškem vse izgubljeno in Avstrija se je morala znova pogajati z Napoleonom za mir.

Dne 20. maja 1809 so Francozi tretjič zasedli Ljubljano. V schönbrunskem miru z dne 14. oktobra 1809 je Avstrija izgubila tretjino svojih dežel; najhujše jo je zadela izguba pokrajin ob Jadranskem morju, namreč Goriske, Trsta, Gorenje Koroške, Kranjske in Hrvatske do Save. Tem deželam je Napoleon pridružil še Pusto dolino na Tirolskem, Istro, Dalmacijo in Dubrovnik in ustvaril tako novo državo pod imenom Ilirska pokrajina z glavnim mestom Ljubljano. Francozi so vpeljali pravo ljudsko vladu, ki je odpravila tlako in vse predpravice trgovcev in obrtnikov ter je

Omenjam lovski zakon, ki ga je deželni zbor včeraj odslovlil v obliki, da je s sigurnostjo pričakovati Najvišje potrjenje. (Dobro-klici.)

Nov vodopravni zakon, ki je že sankcioniran, bo — kakor sem te dni izvedel na merodajnem mestu — v prav doglednem času razglašen. (Plo-skanje.)

Nov cestni zakon, ki pomenja temeljito spremembo našega deželnega cestnega prava, je že v veljavi.

Na šolskem polju je zlasti omeniti nov šolskonadzorstveni zakon, ki pomenja bistveno razširjenje deželne in občinske avtonomije na tem velevažnem polju. (Glasno pritrjevanje.)

Drugi, manjših zakonov niti ne omenjam.

Poleg zakonodaje je storil sedanjí deželni zbor še druge nič manj važne sklepe, ki so že obrodili obilo sadu.

Dalekosežni sklepi na polju našega združništva; velikopotezna akcija za ustanovitev deželnih hidroelektričnih central; ustanovitev deželne banke, Slovenske trgovske šole, deželnega obrtno-pospeševalnega zavoda; potrebam primerna preuredba kmetijske šole na Grmu; vprizoritev gospodinjstkih šol in tečajev po celi deželi, — to so dejanja, ki jih v življenju naše kranjske domovine nihče ne more prezreti. (Klici: Tako je!)

Gospoda moja, že to, kar sem navedel mimogredoč, po površnem pregledu, kaže znamenitost tekoče volilne dobe našega deželnega zbora. Dodal bi lahko še mnogo, mnogo več, toda — velecenjena gospoda — predaleč bi to vodilo ob tej pozni uri.

Visoka zbornica!

Strogo objektivno se mora pripoznati, da je delo te zakonodajne dobe uprav ogromno. Deželni zbor lahko gleda z zadoščenjem na storjeno delo, pri kojem so sodelovale vse stranke — bodisi pozitivno stvarajoče, bodisi negativno po svoj kritiki.

Naj se sodi iz subjektivnega strankarskega stališča kakor se hoče, eno je gotovo, pred sodnino stolom deželne zgodovine nespodbojno: Ta deželni zbor je delal, veliko delal, velikonaradil. To je njegova nespodbojna zasluga. (Navdušeno pritrjevanje.)

Visoka zbornica!

Zdi se mi, da je sedaj prišel čas, ko naj pridejo do besede volilci, da izreko svoje mnenje o dovršenem delu. (Burno pritrjevanje pri poslancah S. L. S.) Novemu deželnemu zboru bodi pridržano, da započeto delo nadaljuje v blagor naše domovine! (Zivio-klici. Plo-skanje.)

Temu svojem mnenju sem dal izraz na merodajnem mestu in mislim, da je bila današnja seja zadnja v tej pomenljivi zakonodajni dobi.

Nemško: Visoka zbornica! L. 1908. izvoljenemu deželnemu zboru se ne more odreči pravičnega priznanja, da je izvršil veliko delo, ki je deloma globoko segajočega, naravnost epohalnega pomena. Naravno je pač, da se izvršeno delo s političnega, narodnega, gospodarskega ali socialnega stališča lahko različno presoja in cení. Eno pa se bo nedvomno rado na vseh straneh priznalo: veliko veselje do dela, ki ga je kranjski deželni zbor v tej zakonodajni dobi pokazal na vseh poljih svojega področja. Visokočislani gospodje na desnici visoke zbornice ste na celi

črti resno sodelovali in marsikako storjeno delo nosi jasne znake Vašega dragocenega sodelovanja. Zato se pa, visokočislani gospodje, v zavesti zvesto izpolnjene dolžnosti lahko z zadovoljstvom ozirate nazaj na to velepomembno zakonodajno dobo deželnega zbora naše ljube domače dežele.

Slovensko nadaljuje:

Visoka zbornica!

Zamudil bi svojo posebno dolžnost, če bi se v tem trenutku ne spominjal uspešnega, dragocenega sodelovanja visoke c. kr. deželne vlade pod vodstvom njenega visokočislane šefa Nj. ekscelence gospoda barona Schwarza. (Dolgotrajne ovacije deželnemu predsedniku eksc. baronu Schwarzu.) C. kr. deželna vlada je v polni meri deležna storjenega dela. Deželni zbor je imel v njej zvestega in vplivnega prijatelja, sotrudnika in pospeševalca. Bodi ji iz tega mesta izrečena najiskrenejša zahvala, zlasti njenemu častitemu šefu ekscelenci baronu Schwarzu, pa tudi vsem drugim vladnim zastopnikom. Sodelovanje vseh teh gospodov nam ostane v najprijetnejšem spominu. (Dobro-klici. Ponovljene ovacije.)

Visoka zbornica!

Na dobo velespešnega dela gledamo nazaj! Ta doba je bila mogoča, ker smo stali na trdnem temelju deželne ustave. (Dobro-klici.) Zborovali smo, velecenjena gospoda, pod mogočno zaščito najvišjega čuvarja ustave in dobrega očeta dežele našega presvitlega vladarja. Hvaležnim srcem, z otroško ljubeznijo, z neomajno zvestobo in vdanostjo gledamo sinovi kranjske dežele gori do Njega, kojega naj vsegamogočni ohrani še mnoga leta širni in ožji naši domovini. Ta vzvišena čustva tvorijo nerazrušljivo vez, ki veže vse Kranjce brez razlike!

In, kakor smo začeli to zakonodajno dobo v prvi seji dne 27. marca leta 1908., tako nehajmo danes, ko Vas pozivljam, velecenjena gospoda, da se združite z menoj v oduševljenem klicu:

Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo, naš premilostni cesar in gospod Franc Josip I. — Seine kaiserliche in königliche Apostol. Majestät, unser allergnädigster Kaiser und Herr Franz Josef I.

Zivio! Hoch! Slava!

Poslanci se navdušeno pridružijo klicem.

Deželni glavar: Po Najvišjem naročilu naznanjam, da je zasedanje deželnega zbora vojvodinje Kranjske odgodeno.

Kranjski deželni zbor.

Seja dne 10. oktobra popoldne.

NADALJEVANJE DEBATE O PRIKLOPLJENJU ŠIŠKE K LJUBLJANI.

Deželni glavar otvori sejo ob 4. uri popoldne. Besedo dobi

dr. Novak, ki povdarja, da niti Ljubljana niti Šiška inkorporacije ne želita. V Šiški se je od 4903 prebivalcev le 20 zanjo izreklo. Govornik polemizuje po podrobnosti s poročilom deželnega odbora, ki utemeljuje potrebo inkorporacije. Ta zakon bi imel za posledico silno zvišanje davščin in bo v škodo tako Ljubljani kakor Šiški. S priklopljenjem Šiške se ustvari nov volilni okraj

v Ljubljani ali pa bo Šiška morala biti brez zastopstva. (Dr. Pegan: Nič ne skrbite! To bomo že mi naredili!) Govornik meni, da so proti inkorporaciji tudi težkoče v imovinskem oziru in da manjka prehodnih določil. Apelira končno na vlado, da ne pripusti izvršitve tega zakona.

Dr. Pegan replicira predgovorniku, da je navajal napačni zakon, oziroma da je to stvar dogovora. Saj ste s Šiško enake barve, se boste že »poglihali«. (Veselost.) Glede volilne pravice stavi dodatni predlog:

Spodnja Šiška se združi z mestno občino ljubljansko in priklopi IV. (kolodvorske) okraju. Gospod kolega, bodite torej potolaženi. (Veselost.)

Dr. Triller izvaja, da narodnapredna stranka principiuelno ni proti arondiranju Ljubljane, da pa je ta predlog stavljen v jako neprimernem času in da ni razumeti, zakaj se hoče samo Šiška priklopiti. Težava je še glede uživanja, ki je že zdaj anomalna, po priklopljenju Šiške pa bi še slednja ne plačevala nobene užitnine. Apelira tudi na vlado.

Dr. Lampe: Eno najhujših nasprotstev proti inkorporaciji Šiške k Ljubljani izhaja n. pr. celo iz vrst ljubljanskih somišljenikov S. L. S. To je dokaz, da nas niso vodili strankarski nagibi, ampak le stvarni. Dr. Tavčar nas je iznenadil s tem, da se misli na komisariat v Ljubljani. (Veselost.) Nobeden od nas ni na to mislil. (Ponovna veselost.) Opozarja na druga mesta. Šiška je že danes faktično del Ljubljane. Kanalizacija se mora izpeljati po enem notnem sistemu. Razsvetljava, razširjenje vodovoda se mora tudi po enem sistemu izvršiti. Državna policija tudi kaže, da treba centralizacije. Treba je tudi ureditve užitninske meje. Vse to govori za arondiranje. Dr. Tavčar dokazuje, da bo Ljubljana obremenjena, dr. Novak, da bo obremenjena Šiška. Če bo vse v eni upravi združeno, bo vse racionalnejše in zato cenejše. Dr. Tavčar je danes odkril silno žalostno sliko ljubljanskega gospodarstva. Mi smo bili kar iznenadeni. Prej se je zmiraj kazalo na sijajni napredek Ljubljane; če ga je kdo kritiziral v časnikih, je prišel pred porotnike in bil obsojen. Zdaj pa je dr. Tavčar črnejši kot vsak od nas slikal položaj Ljubljane. (Dr. Zajec dr. Tavčarju: Še mi nismo tako mislili! — Veselost.) Mestna občina bo po tem silno obremenjena, pa to kljub temu, če se Šiška priklopi ali ne! Skupna uprava bo le koristna. — Omeni nadalje v debati, kako je dr. Tavčar na nekem shodu dejal, da, če kmetje ne bodo liberalcev volili, ne bodo dobili podpor za vinarstvo. (Čujte! Čujte!) Citira dalje, kako je dr. Tavčar zabavljaval svojčas zoper »klerikalce«, pri čemer nastane velika veselost, dr. Tavčar pa ugovarja, češ, to je gotovo »Slovenec« poročal, vsled česar da bržčas ni avtentična. — Na tak način, kakor se zdaj v Ljubljani dela, ne boste prišli nikamor. (Tavčar: Saj nič hudega ne delamo. — Veselost.) Omenja, da se Hrbar kot župan ni niti potrudil k deželnemu odboru na posvet glede elektrarne. Dr. Tavčar se je pa kot župan tudi izrekel proti elektrarni. Ravno danes sem pa dobil razsodbo upravnega sodišča, da je mestna občina s svojim ugovorom proti deželni elektrarni propadla. Čemu vaše nasprotovanje? — Za inkor-

poracijo Šiške govore pa tudi gospodarski razlogi. Ljubljansko prebivalstvo bo v bodoče zelo obremenjeno. Zato je boljše, da se ta bremena enakomerno razdele med čim večje prebivalstvo. Tudi napeljava električnega toka govori za inkorporacijo. Vse, kar je dr. Tavčar navedel, da se bo moralo izvršiti, bo šlo lažje, če bo Ljubljana večja. Ozir na mandat pa je zadnje, kar pride v poštev. Naša stranka od te inkorporacije ne bo ničesar imela, mi hočemo imeti le lepo, belo, veliko Ljubljano. (Veliko odobravanje.)

Deželni predsednik izjavi, da vlada v tej zadevi ni še zavzela stališča, pač pa že uvedla poizvedovanja in bo potem vse razloge za in proti upoštevala.

Deželni glavar izjavi, da za ta sklep po njegovem mnenju kvalificirana prezenca in kvalificirana večina ni potrebna, ker se gre zgolj za sklep na podlagi občinskega reda.

Glasovanje se uvede po imenih. (Narodnapredna stranka se je iz zbornice odstranila.) Veleposestvo glasuje proti predlogu odseka, S. L. S. za razen dr. Gregoriča, ki se je odstranil. Predlog je bil sprejel s 26 glasovi za in 11 proti pri prezenci 37 poslancev.

SAMOSTOJNA OBČINA ČEŠNJICA.

Demšar poroča v imenu ustavnega in občinskega odseka o poročilu deželnega odbora zaradi združitve krajevne občine Selca in ustanovitve samostojne občine Češnjica in predlaga: 1. Krajevna občina Selca se razdruži tako, da se iz nje izločijo davčne občine Dražgoše, Studeno, Sv. Križ in Sv. Nikolaj in se iz njih ustanovi samostojna občina Češnjica. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da temu sklepu izposluje Najvišje potrjenje. — Sprejeto.

DRŽAVNA OBRтна ŠOLA.

Ravnikar poroča v imenu ustavnega odseka o poročilu deželnega odbora glede odobritve sklepa občinskega sveta ljubljanskega radi brezplačne prepustitve poslopij c. kr. državne obrtne šole v last c. kr. erarju in predlaga: 1. Sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 6. maja 1913, s katerim odstopa mestna občina ljubljanska svoje zemljišče vlož. št. 86, kat. obč. Krakovo v zemljiški knjigi deželne sodnije ljubljanske, obstoječe iz stavne parcele št. 85 (obrtna šola), brezplačno v polno, neomejeno in nepreklicno last c. kr. erarju, se ustavno odobri. — 2. Deželnemu odboru se naroča, da temu sklepu izposluje Najvišje potrjenje. — Sprejeto.

POSEBNE ZDRAVILIŠKE DOLOČBE ZA BLEd.

Demšar poroča v imenu ustavnega in občinskega odseka o načrtu zakona, s katerim se za zdravilišče Bled deloma izpreminja zakon z dne 1. avgusta 1907, dež. zak. št. 29 in ustanavlja posebna določila in predlaga: Visoka zbornica izvoli zakonskemu načrtu, s katerim se zdraviliški zakon za Bled deloma izpreminja, deloma pa uvajajo nove določbe, ustavno pritrđiti.

Piber utemeljuje potrebo modifikacije in izpopolnitve zdraviliških določb za Bled z ozira na moderni promet.

Zakonski načrt se sprejme.

preustrojila tudi šolstvo. Za izobrazbo naj bi skrbele poleg ljudskih šol gimnazije in liceji. Liceja v Ljubljani in v Zadru sta se preosnovala v visoki šoli. V vsakem oziru so skušali Francozi Ilirijo visoko povzdigniti v kulturnem pogledu. Priznati moramo, da so imeli povsod in vselej najboljši namen in da so v resnici storili mnogo dobrega. Marsikje je ljudstvo v poznejših časih večkrat naravnost navdušeno hvalilo priljudnost, postrežljivost in pravicoljubnost Francozov. Vsled vednih vojsk je ostalo nebroj lepih načrtov za preuredbo šolstva, prometa, trgovine in obrti večinoma na papirju.

Hudo pa so ljudstvo prizadele različne reforme, krvni in vojni davek. Kranjska sama bi bila morala plačati 15,260.000 frankov vojnega davka. Francozi so pobirali, da bi pomnožili dohodke, po cerkvah razne dragocenosti in umetnine. Na Blejskem otoku so hoteli oropati Marijino cerkvice, toda pogumne Blejke so poskrile vse čolne ter vesla in provzročile tako razburjenje med prebivalci, da so se morali francoski uradniki umakniti proti malenkostni odškodnini.

Čudno tedaj ni, da so se po strahovitem porazu Napoleonovim na Ruskem leta 1812. tedanje simpatije ilirskih prebivalcev do Francozov mahoma ohladile in da je ljudstvo skoro povsod iskreno želelo priti zopet pod habsburško vlado. Ko je

po daljšem obotavljanju cesar Franc I. dne 11. avgusta leta 1813. napovedal Francozom vojno, tedaj se je ljudstvo povsod postavilo na stran Avstrijcev. Prebivalci so kar najprijazneje pozdravljali avstrijske vojake in jih izdatno podpirali v njihovih operacijah. Tako so mnogo pripomogli, da so morali tepeni Francozi v kratkem času zapustiti Kranjsko.

Napoleonov pastorek, italijanski podkralj Evgen Beauharnais, ki je zbral okrog 50.000 vojakov, je imel nalogo čuvati in braniti Ilirijo. Avstrijski podmaršal Hiller je moral s samo 35.000 vojniki varovati zelo dolgo progo ob severo-vzhodni meji od Zagreba do Pustrške doline, na Tirolskem, dočim je Avstrija svojo glavno armado poslala proti Napoleonu na Češko.

Avstrijci so že dne 16. avgusta 1813 alarmirali ilirske meje od vseh strani. Od Zagreba so prdrli do Karlovca, od Celovca do Beljaka; manjše čete so vzemirjale že Dolenjsko in tudi na Gorenjskem so se prikazali namreč okrog Kamnika in Trziča. Do konca avgusta so bili Avstrijci na Reki, odkoder so se pomikali proti Trstu, Postojni in Novem mestu. Od tu so nadlegovali že ljubljansko okolico. Podmaršal Hiller je imel svoje šotorišče na Bistrici v Rožni dolini in je imel tako v rokah cesto čez Ljubelj, vsled tega tudi moč, da vsak čas udari proti Kranju in tako razdere francosko bojno črto. Pod-

kralj Evgen se je, spoznavši veliko nevarnost, odločil radi tega polastiti se Ljubelja. General Belotti je dne 29. avgusta 1813 s svojo brigado dobil povelje, napasti okope pri Sv. Lenartu na Ljubelju. Toda podpolkovnik Göldling je Francoze porazil z enim bataljonom lovcev in z enim bataljonom deželnih brambovcev ter ga zapodil do Sv. Ane. Dne 30. avgusta se je Belotti pomaknil do Trziča, kjer ga je Göldling zopet porazil in zapodil do Kranja. Tržičani so avstrijske vojake jako dobro pogostili, in odhajajoči proti Kranju so šli, kakor je cesta široka, strelci po trije, ulanci po dva skupaj v lepih vrstah pevajoč in jako dobre volje. V Naklem je njihov poveljnik zvedel, da Francozi čakajo nanje v zasedi za vislicami, ki so stale ob trziški cesti blizu ovinka. Še dandanes se zove njiva, ki leži na onem mestu, »gavgarica«. Ukazal je nato, kakor pripoveduje v svojih »Trziških znamenitostih iz francoske dobe« trziški rojak Jakob Peharc, poznejši ljudski učitelj v Trziču, svojim strelcem odriniti po stranskem potu v Predoslje. Ko so Francozi, ki so bili v zasedi, ugledali, da gredo avstrijski strelci nanje, hiteli so brzi nog preko Kranjskega polja v Kranj. Ulanci so jo udrli za njimi in na pristavah ob cesti, ki pelje na Kokrico in dalje na Goriče, vjeli 120 Francozov. Malo pred Kranjem se je pridružil avstrijskim četam polkovnik Baumgarten, ki je prišel z enim

bataljonom vojakov po cesti iz Železne Kaplje čez Jezersko sedlo. Zelo veliko je tedaj trpelo znamenje, ki stoji še dandanes na vogalu znane gostilne »pri Beskeljnu«, kjer se cepita državni cesti na Tržič in Kokro. Spopad Avstrijcev in Francozov nam izpričuje še dandanes naslednji popis na znamenju: »To znamenje so poškodovali 30. avgusta 1813 Francozi z 42 kruglji, l. 1815. je bilo prenovljeno, l. 1858. novo sezidano in l. 1881. prenovljeno.« 150 Francozov, ki so se bili zakasnil v mestu, so avstrijski ulanci vjeli. Še tisti dan je te vjete Francoze peljalo kakih 500 avstrijskih vojakov v Tržič. General Belotti se je iz strahu, da bi ga Avstrijci ne odrezali od glavne francoske armade, pomaknil po cesti proti Medvodam.

Z zavzetjem Kranja je podkralj Evgen izgubil zvezo s svojim desnim krilom, zato je zapovedal generalu Belottiju, naj Kranj zopet zavzame, kar se mu je dne 2. septembra že posrečilo. Nekoliko več sreče so imeli Francozi na Koroškem, kjer se jim je posrečilo Avstrijce pregnati z Bistrici in jih prisiliti s tem, da so preložili svojo glavno moč na levi breg Drave. S tem je imel Evgen zavarovano levo krilo. Treba je pa bilo zavarovati še desno krilo, ki se je nahajalo že v veliki stiski. Podkralj Evgen je poslal proti Postojni generala Palombinija, in general Belotti, ki je imel glavni stan v Kranju, je dobil dne

RAZDRUŽITEV OBČINE SV. GREGOR.

Ja klič poroča o poročilu deželnega odbora o dopolnitvi sklepa visokega deželnega zbora z dne 16. februarja 1912 glede razdružitve krajevnih občine Sv. Gregor in ustanovitve nove občine Dvorska vas. — Po poročilu sprejme zbornica potrebna dopolnila.

NEKE IZPREMEMBE UBOŽNEGA ZAKONA.

Dr. P e g a n poroča o poročilu deželnega odbora o načrtu zakona, s katerim se razveljavlja § 33. ubožnega zakona z dne 28. avgusta 1883. Deželnemu odboru so različna županstva izrazila željo, da naj bi se izpremenila ali odpravila določba § 33. ubožnega zakona, ki nalaga županstvom dolžnost, plodonosno nalagati vse dohodke ubožnega zaklada, izvzemši za takojšnjo razdelitev izrecno omenjene prostovoljne darove in volila, ali z nabiranjem dobljene novce in globe do najvišjega meska 40 K.

Predlaga, naj se § 33. zakona z dne 28. avgusta 1883, dež. zak. št. 17, kako je občinam javno oskrbovati uboge, razveljavi. — Sprejeto.

KANALSKA PRISTOJBINA ZA LJUBLJANO.

J a r c poroča o poročilu deželnega odbora, s katerim se iznova predlaga načrt zakona o pobiranju kanalske pristojbine v deželnem stolnem mestu Ljubljani. Izvršuje sklep deželnega zbora z dne 2. oktobra 1913 predlaga deželni odbor v prigibi od občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane po intencijah tega sklepa izpremenjeni načrt zakona o pobiranju kanalske pristojbine v deželnem stolnem mestu Ljubljani s prošnjo, da ga izvoli deželni zbor ustavno odobriti.

Ustavni odsek predlaga nekatere izpremembe. — Dr. N o v a k predlaga še neko izpremembo. — Vse izpremembe gredo za tem, da se priznajo gotove olajšave ali da se celo oprostijo kanalske pristojbine gotove vrste hiše. — Poročevalec se pridružuje dr. Novakemu predlogu. — Sprejme se zakonski načrt z amendentom dr. Novaka.

ZVIŠANJE NAKLADE OD NAJEMŠČINE V LJUBLJANI.

J a r c poroča o poročilu deželnega odbora o zvišanju dosedanje naklade od dohodkov najemščine v deželnem stolnem mestu Ljubljani.

Ustavni odsek je upošteval protest gremija trgovcev proti gostaščini. Manjka tudi podatkov o potrebi gostaščine in finančnem efektu iste. Predloga se vrne deželnemu odboru, da stvar v zvezi z občinskim svetom natančneje prouči.

Dr. T a v č a r je proti temu odločivnemu predlogu. Ljubljanski proračun izkazuje 200.000 K deficita. Ta se mora kako pokriti. Finančni efekt je v priloženem aktu natančno proračunan. Denar iz gostaščine je namenjen za redno pokritje. Predlaga, naj zbornica sprejme zvišanje gostaščine kakor je predlagal deželni odbor. — Dr. G r e g o r i č: Po sklepu mestne občine se zviša gostaščina uprav horendno, od 6 do 40 odstotkov! Zelo je to v škodo zlasti trgovskemu in obrtniškem stanu, ki je itak hudo obremenjen (n. pr. z vodarino). Posledica bo, da bodo tr-

govci in obrtniki zvišali svoje cene, ko nečno se bo pa vse prevalilo na konsumente, na uslužbence, uradnike itd. Stvar je treba natančno preštudirati in gostaščino pravično razdeliti. Marsikateri skromna štacuna plačuje več najemščine kot kako luksuriozno stanovanje. Stvar je na vsak način še nezrela in zato priporočam predlog odseka. Naj se izvrši tu taka sprememba, kakor se je na moj predlog izpremenil zakonski predlog glede kanalske pristojbine v korist pravične razdelitve tega bremena na ramena prebivalcev.

Pri glasovanju se predlog odseka sprejme in predlog dr. Tavčarja odkloni.

TAJNA SEJA.

V tajni seji, ki se na to odredi, se rešijo različne personalije.

NADALJEVANJE JAVNE SEJE. STREŽNIŠKA ŠOLA V LJUBLJANI.

Dr. G r e g o r i č poroča v imenu finančnega odseka o ustanovitvi stalne strežniške šole v Ljubljani, združene z internatom in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da pripravi vse potrebno za ustanovitev strežniške šole v deželni bolnišnici v Ljubljani v smislu dopisa c. kr. deželne vlade z dne 26. marca 1913, in dopisa z dne 23. septembra 1913, in izposluje primerne prispevke tudi drugih prizadetih faktorjev. O tem naj poroča deželni odbor deželnemu zboru.

Deželni predsednik zelo priporoča strežniško šolo. — Dr. Z a j e c predlaga dodatno, naj bi se pooblastil deželni odbor, da že letos začne s šolo. — Poročevalec se akomodira. — Predlog odseka z dr. Zajčevim dostavkom se sprejme.

RAZLIČNE PODPORE.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji podpornega društva za dijake na realki v Idriji za denarno podporo in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru v primerno rešitev. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji Slovenskega planinskega društva za dovolitev redne in izvanredne podpore in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru v primerno rešitev. Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji društva Angelj varuh v Spodnji Šiški za stalno podporo in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da ustavi vsako leto primerno svoto v proračun kot stalno podporo društva Angelj varuh. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji muzejskega društva za sanacijo gmotnega stanja in zvišanje letne podpore in predlaga: Deželni odbor se pooblašča, da za primerno ceno nakupi od muzejskega društva deželnemu muzeju ponudene znanstvene knjige in da ustavi v proračun primerno svoto za vsakoletni nakup knjig, katere dobiva društvo v zameno. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji županstva v Spodnji Šiški za denarno podporo in prispevek k zgradbi kanalov ob Celovski cesti in predlaga: Prošnja občine Spodnja Šiška se odkloni. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji slovenskega delavskega stavbenega društva v Ljubljani za dovolitev podpore in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru in priporoča v primerno rešitev iz kredita za obrtno zadružništvo. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji g. župnika Kleindiensta v Begunjah za podporo, oziroma brezobrestno posojilo v svrhu izpopolnitve ribogojnih naprav in predlaga: 1. Prošnja se odstopi in priporoči deželnemu odboru v primerno rešitev. 2. Deželnemu odboru se naroča: a) da posveča posebno pozornost ribarstvu kot važni panogi kmetijstva; b) da ustavi primeren prispevek v proračun za leto 1914; c) da izdela in predloži načrt novega ribarskega zakona.

P i b e r pojasnjuje v daljšem govoru gospodarski pomen ribarstva v kranjski deželi. — Predlog odseka se sprejme.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji občinskega urada Križe pri Trzinu za odpis prispevka interesentov pri uravnavanju tržiške Bistrice v znesku 3954 K 46 h in predlaga: Prošnja županstva Križe pri Trzinu se odstopi deželnemu odboru. — Sprejeto.

Pogačnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji »Glasbene Matice« za letno podporo in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da se prizadeva glasbene zavode »Glasbene Matice« in društva »Ljubljana« združiti v enoten zavod, ki bo odgovarjal vsem obstoječim tozadevnim potrebam in da postavi, upošteva dosejaj vložene prošnje primerno svoto v proračun za leto 1914.

R e i s n e r izvaja, da predlog odseka ne zadovoljuje, ker bo »Glasbena Matica« po tem ostala za 1913 in najbrže tudi za 1914 brez podpore. Predlaga, naj se »Glasbeni Matici« dovoli za leto 1913 2500 K. — Poročevalec izvaja, da deželni odbor kljub temu lahko da iz kredita 6000 K za leto 1913 »Glasbeni Matici« primerno podporo. — Predlog Reiserja se odkloni in se sprejme predlog odseka.

Poročevalec L e n a r č i č poroča o prošnji občine Novega mesta za podporo k stroškom za vodovod in predlaga, da se prošnja odstopa deželnemu odboru, da to zadevo definitivno reši. — Sprejeto.

G a l l e poroča o prošnji društva »Mensa academica« na Dunaju za podporo in poroča: Prošnja se odstopi deželnemu odboru v blagohotno rešitev. — Sprejeto.

G a l l e poroča v imenu finančnega odseka o prošnji »Philharmonische Gesellschaft« v Ljubljani za podporo in predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru v blagohotno rešitev. — Sprejeto.

G a l l e poroča v imenu finančnega odseka o prošnji strokovnih učiteljev na meščanski šoli v Krškem za vračunanje provizoričnih službenih let v penzijo in predlaga: Prošnja se odkloni, ker je to stvar okraja.

G a n g l govori proti in predlaga, naj se prošnji učiteljev na krški me-

ščanski šoli ugodi. — Predlog Gangla se odkloni in sprejme predlog odseka.

Dr. Z i t n i k poroča o prošnji »Narodne šole« v Ljubljani za podporo in predlaga, naj se odkloni. — Sprejeto.

Dr. Z i t n i k poroča o prošnji županstva Drašiči za odpis plačevanja brezobrestnega posojila radi škode na vinogradih. Predlaga, naj se prošnja odstopi deželnemu odboru, da vinarom, ki so v bedi, dovoli vse potrebne olajšave za vračilo. — Matjašič pojasnjuje, kako veliko škodo trpe vsled toče in drugih nesreč vinogradniki v drašički občini že štiri leta sem in predlaga, naj bi se za štiri leta popolnoma odpisalo. — Sprejme se predlog odseka.

DRUGI PREDLOGI.

L e n a r č i č poroča o predlogu poslanca Ribnikarja glede **deželne živinske zavarovalnice** in predlaga, naj se odstopi ta stvar deželnemu odboru, da o tej zadevi poroča v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru in stavi primerne nasvete. — Perhavca je za krajevnih zavarovalnic po celi deželi. V vipavski dolini sta že dve taki zavarovalnici. Razlaga ugodnosti takih zavarovalnic. Predlaga resolucijo, naj deželni zbor v proračun za l. 1914 ustavi primerno svoto za podporo krajevnim živinskim zavarovalnicam. — Predlog odseka in poslanca Perhavca se sprejmeta.

P i b e r poroča o nujnem predlogu poslanca I. Pibra in tovarišev radi **nezadostnega ograjenja železniških prog ob skupnih pašnikih** in predlaga: Železniško ministrstvo se pozivlja, naj odredi, da se železnična proga, kjer koli vodi železnica skozi skupne pašnike, oziroma kjer kmetovalci izvršujejo skupno pašo, ogradi z mrežastimi ograjami. — Sprejeto.

P i b e r poroča o načrtu zakona glede dopolnitve določil o **provokaciji v kranjskih agrarnih zadevah** in predlaga: Zakon se z nekaterimi spremembami v celoti sprejme. — Sprejeto.

L a v r e n č i č poroča o samostojnem predlogu poslancev Lavrenčiča, dr. Kreka in tovarišev glede **živnozdravnika v kamniškem okraju** in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da vse potrebno pripravi za ustanovitev mesta deželnega živnozdravnika v Komendi za kranjski sodni okraj in sosednji del kranjskega sodnega okraja. — Sprejeto.

P o v š e poroča o samostalnem predlogu poslanca Hladnika glede **osuševanja travnikov ob Bistrici in ob Mirni v šentruperški občini** in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da ukaže izdelati čimprej potrebne načrte za osuševanje travnikov v spodnjem teku Mirne, da se tako že pričeto in delno že izvršeno osuševanje močvirnih travnikov ob Mirni in Bistrici nadaljuje in dovrši. — Sprejeto.

P o v š e poroča o samostalnem predlogu poslancev Povše, Vehovc in tov. v zadevi **pokončevanja kmetijstvu škodljivih mrčesov** in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da v prihodnjem proračunu postavi primeren kredit v svrhu pokončevanja kmetijstvu škodljivih mrčesov. — S tem je rešen tudi samostalni predlog poslanca Zabreta dež. zb. št. XXXIX, zadevajoč pokončevanja poljev. — Sprejeto.

8. septembra povelje, naj zbere svoje vojake, ki so se bili nastanili po Kranju, Šenčurju, Cerkljah in Komendi, in naj izkuša v Mengšu se združiti z onim oddelkom, ki je prodiral iz Ljubljane po Dunajski cesti. Pri bistriskem mostu blizu Vira je prišlo do spopada. Avstrijci so šteli 7000 mož, 2 bataljona graničarjev, 1 baterijo in 3 eskadrona huzarjev. Bitko, katero je general Belotti opazoval z bistrim očesom z daljnogledom iz cerkvenega stolpa v Mengšu, sta odločila dva bataljona štajerskih brambovcev, ki sta prišla čez Tuhinjsko dolino Francozom za hrbet. Francozi so bili popolnoma poraženi. Generala Belottija, vse častnike njegovega štaba in še 2000 mož so Avstrijci vjeli. Ostanke razbitih francoskih čet so bežali, kolikor so mogli, preko črnuškega mostu v Ljubljano. Belottija so Avstrijci peljali kot vojnega vjetnika v Celje. Celo pot ni izpregovoril besedice vsled nevolje in jeze, da so ga vjeli najbolj zaničevani avstrijski vojaki, to je deželna bramba.

Podkralj Evgen, ki je imel od 7. do 11. septembra 1813 svoj glavni stan v Kranju, je izdal proklamacijo, v kateri je naznanjal, da je dne 28. avgusta Napoleon sijajno premagal združeno armado Avstrijcev, Rusov in Prusov. Najbrž se nanaša to poročilo na srečen začetek boja Francozov pri Kulmu, ki pa se je pozneje končal s popolnim porazom generala Vandamma. Mogoče je pa tudi, da je hotel Evgen s tem poročilom samo javno mnenje izboljšati na korist Francozom. Dne 11. septem-

bra je preložil podkralj Evgen svoj glavni stan iz Kranja v Ljubljano. Medtem je podmaršal Hiller zasedel in se polastil cest, ki peljejo proti Jesenicam in Kranju. Dne 16. septembra je izkušalo 5000 Francozov, ki so se pred Hillerjem pomaknili v Kranj, od tu Avstrijcem zapreti nadaljnje prodiranje. V kranjski okolici je prišlo do manjših prask, nakar so se Francozi vrnili še tisti dan zopet v Kranj. Dne 20. septembra so se Francozi vnovič spoprijeli z Avstrijci v bližini Kranja, toda Francozom se je go-dilo slabo, zakaj tri dni pozneje, dne 23. septembra popoldne so avstrijske čete pregnale Francoze popolnoma iz Kranja. Francozi so bežali proti Ljubljani, kjer so se držali še nekaj dni. Ko je podkralj Evgen videl, da se avstrijske čete Ljubljani bližajo od vseh strani, je zapustil dne 28. septembra z večjim delom svoje vojske Ljubljano in se v brzih marših umaknil po Tržaški cesti proti Postojni. Samo na ljubljanskem gradu je pustil polkovnika Le-gerja z majhno posadko. Ponoči, dne 29. septembra so v gosti megli zapustili Francozi tudi okope pri Črnučah. Začevši za seboj savski most so kot zadnje čete preko Ljubljane sledili umikajočemu se Evgenu. Zjutraj so avstrijski vojaki hitro za silo popravili most in hoteli za bežečimi Francozi po Dunajski cesti proti Ljubljani, kamor so se že tudi bližale po Dolenjski cesti avstrijske čete pod vodstvom generala Rebroviča. Združivši se z njimi so nato zasedli Avstrijci mesto v prvih popoldanskih urah, potem pa sledili Francozom,

ki so se po manjših bitkah pri Planini in Postojni kar najhitreje umikali preko Vipave do Gorice. Drugi francoski oddelki so se po Savski dolini umikali proti Trzinu in se jim je posrečilo, rešiti se preko Pontablja na Laško, kjer so se združili s svojim desnim krilom.

Avstrijci so francosko posadko na ljubljanskem gradu pet dni obstreljevali s topovi, ki so jih razpostavili na Golovcu. Krepko so odgovarjali Francozi; toda dolgo se le niso mogli držati. Število ranjenec je rastlo od ure do ure in začelo je že primanjkovati kruha. Dne 5. oktobra, ob eni uri popoldne je posadka (okrog 250 mož) kapitulirala. Francoski vojaki so z vsemi vojaškimi častmi zapustili trdnjavo in na vzhodu Ljubljanskega gradu oddali svoje orožje, nakar so kot vojni vjetniki odšli v Karlovec. Avstrijci so na Gradu zaplenili 23 topov, 1000 pušk in veliko množino streljiva. Ob šestih zvečer je z Ljubljanskega gradu naznanjalo ljubljanskim meščanom 50 topovih strelav, da je konec francoske vlade na Kranjskem. Ljubljancani so zvečer praznovali ta imenitni dogodek z občno razsvetljavo. Vsa Ljubljana je bila na nogah in dolgo v noč je vladalo po ljubljanskih ulicah in trgih živahno življenje in veselo navdušenje.

Prvi civilni in vojaški guverner, kate-rega je imenovala avstrijska vlada, je bil baron Lattermann, po katerem je pozneje dobil znani ljubljanski dvored svoje ime. Prišel je dne 23. oktobra 1813 v Ljubljano ter naznanil v posebni proklamaciji, da je

Avstrija zopet zasedla deželo in da morajo vsi uradniki priseči zvestobo cesarju Francu I. Na Dunaju se je pa vršil kongres zastopnikov evropskih držav, na katerem je bila Avstriji oficijelno priznana Ilirija. Zasedali so pač zelo dolgo, ker so podpisali akte šele dne 9. junija 1815. Takrat je Kranjska dobila svoje današnje meje.

»Auf urlaub!«

Zadaj sm mende ublubu, de um pvedu, kua sma iz gespudam Ribnikarjam pol naprej ubraunavala, ke sm ga spremu iz deželna dvorca ub ene pol deseteh zvečer preke dum. Men se prou zdi, de sm ublubu, al preseč na tu

deželne blagajne in upraviteljstva deželnih dobrodelnih zavodov nad v deželnozborski seji z dne 16. januarja 1909 ustanovljeno število službenih mest se odobruje. — 3. Pri deželnem pomožnem uradu ustanove se v svrhu pridelitve pisarniških uradnikov knjigovodstvu in upraviteljstvu deželnih dobrodelnih zavodov štiri nova mesta, ki naj se, upoštevajoč vsakokratne razmere in potrebe, uvrste v VIII., VII. ali VI. plačilni razred. — Dalje se ustanovi v enako svrhu dve novi mesti praktikantov pri deželnem pomožnem uradu. — 4. V deželnem muzeju se ustanovi: a) eno mesto v VII. plačilnem razredu; naslov in delokrog določi deželni odbor; b) pisarniško službeno mesto. — Deželni odbor se pooblašča, da sme ti zaupni mesti popolniti po svoji previdnosti tudi brez razpisa in zadnje omenjeno mesto uvrstiti v primeren plačilni razred. — 5. Pragmatično se določa, da vpokojena deželna uradnica v slučaju možitve izgubi pravico do pokojnine.

„Slovenska Straža.“

Dar hranilnic in posojilnic:

26. Kmečka hranilnica in posojilnica v Dragi 10 kron.

Nadalje so darovali kot Slomškov dar: Alojzij Vauil, kaplan, št. Jakob v Rožu, za izgubljeno stavo, 5 K. — Josip Gostinčar, državni poslanec, Ljubljana, 5 K. — Franc Zagoršak, kaplan, Crna gora pri Ptuj, v odgovor na nesramen in do besede lažljiv napad v „Štajercu“, 2 K.

Prispevek podružnic:

Podružnica Marija na Zili pri Beljaku 18 K 50 vin. — Podružnica Dol pri Ljubljani 38 K. — Podružnica Zabaica pri Škofji Loki 7 K 70 vin. — Podružnica v Šiški 57 K.

Iz nabiralnika:

Po podružnici „Slovenske Straže“ v Hočah iz nabiralnika pri g. Lebe v Pivoli 2 K 64 vin.

Sklad Mohorjanov:

17. Mohorjani v Mavčičah, po č. g. dr. Jos. Marinko, žup. uprav., 17 K. — 18. Mohorjani v Retečah pri Škofji Loki, po č. g. Jan. Meršolju, župniku, 5 K. — 19. Mohorjani v Podkrosu, Kor., po č. g. Jan. Wieserju, proštu, 5 K. — 20. Mohorjani na Brnci, Kor., po č. g. Franu Lasser, župniku, 6 K 62 vin. — 21. Mohorjani v Skofičah ob jezeru, po č. g. Jožetu Svato, župniku v pok., 7 K. — 22. Mohorjani v Vögrčah, po č. g. Iv. Sekol, župniku, 7 K. — 23. Mohorjani v Donavcu, po č. g. Ivanu Glastovec, 5 K. — 24. Mohorjani na Golem, p. Ig. po č. g. Jan. Kunaverju, župniku, 2 K 40 vin. — 25. Mohorjani v Selih, p. Kamnik, po č. g. Ant. Jamnik, župniku, 15 K 20 vin. — 26. Mohorjani Sostro, po č. g. Jan. Molj, župniku, 20 K. — 27. Mohorjani v Dragi, po č. g. Antonu Znidaršič, župniku, 5 K. — 28. Mohorjani v Dolu pri Ljubljani, po č. g. M. Kastelecu, župniku, 9 K 40 vin. — 29. Mohorjani št. Lipš, po župnem uradu, 1 K. — 30. Mohorjani Brdo, p. Lukovica, po župnem uradu, 4 K. — 31. Mohorjani v Lučinah, po župnem uradu, 3 K. — 32. Mohorjani v Ajdovščini, po č. g. Ivanu Rejec, žup. uprav., 32 K. — 33. Mohorjani Brdo pri Smohoru, po č. g. Antonu Šturm, župniku, 2 K. — 34. Mohorjani Rova, p. Radomlje, po č. g. Jos. Volc, župniku, 9 K. — 35. Mohorjani v Oseku, po č. g. Fr. Franku, vikariju, 5 K. — 36. Mohorjani Soča, Goriško, po župnem uradu, 3 K. — 37. Mohorjani Sv. Bolfenk v Slov. Gorah, po č. g. Jos. Vodošek, župniku, 5 K 30 vin. — 38. Mohorjani v Predvoru, po župnem uradu, 6 K. — 39. Mohorjani Vače, po č. g. Jos. Golmajer, župniku, 5 K.

Pozdravljajte občni zbor „Slovenske Straže“ prihodnjo nedeljo v vseh družbah z zbirkami in darovi „Slovenski Straži“.

Jeseniške novice.

J Občni zbor „Slovenske Straže“ se vrši na Jeseničah jutri, v nedeljo popoldne, kakor smo že poročali. Ob 2. uri ima v Delavskem domu na Savi generalni svet svojo sejo, ob 3. uri pa se vrši tam občni zbor. Zvečer ob pol 8. uri je koncert v Delavskem domu, h kateremu stanejo vstopnice po 40 vinarjev. Gostje naj nam bodo iskreno pozdravljeni, vse jeseniške Slovence pa vabimo, da razobesijo zastave v pozdrav slovenskim gostom!

pa vnder na morš rečt nemu kar tkula »Kosmu Janez«. Tu ja na paše; kokr na paše, če b vi reki našm Sukolcem smrdakove, zatu ke prauja Sukolci Orlem čuki.«

»Jest pa mislem, de je tu use glih; sej vnder prauja, de kar nečeš, de b teb edn storu, tud ti drugmu na stur. Vi zmeri upijete pu vašeh časupiseh; enaka pravica za use! Napadate ulada napadate deželn zbor, de krivičen pu-stopa; sami b pa ta nar rajš u žlic vode utupl usauga, ker z vam skus in skus na drži. Vi se upate soje nasprotnke iz kolam pubijati, sami pa na morte prenest, če vas edn iz slamca pud nusam pužgačka. A res mislte, de ste leberalci iz kašne bulš mase narjen, kokr sa ta druh zemlani? O, tu se močte! Sam napuh in dumišlavast vas je, družga nč. Blagor Krājncem, de nimate vi muči u rukah. No, pa Buh že ve, za kua je koz rep prštucu« — — — in še marskej sm mou na jeziki, de b puvedu, pa gspud Ribnkar ja je ubrau ud mene, kokr de b šlu za stava, s čimer je pukazu, de nima prou nubenga ta prauga vesela pušlušat pridga.

Boltatuga Pepeta iz Kudeluga.

j Utonil je v sredo popoldne v Savi 10letni učenec ljudske šole na Jeseničah, J. Lončar. V tem hladnem času se je šel s tovariši kopat v Savo, pa so ga valovi odnesli. Njegovi tovariši so videli, kako se je boril z vodo pa si niso upali nikomur povedati; in tako so nesrečnega dečka našli v Savi šele drugi dan.

j Ustrelil se je v ponedeljek zvečer na Javorniku neki Medja, baje iz strahu pred vojaško suknojo. Ostalet je na mestu mrtev. Pravijo, da se je še ravnoprej hvalil, da že osem let ni bil pri spovedi. Sedaj pa nekateri prav širokoustno zabavljajo, zakaj ga g. župnik s Koroške Bele ni pokopal. Naši svobodomislecji mislijo, da jim je duhovnik samo za parado. Ja, seveda! Če ga ne potrebujete živi, ga ne rabite tudi mrtvi!

j »Pohujšanje v dolini šentilorijan-ski« se imenuje igra, ki jo je priredilo liberalno gledališko društvo preteklo nedeljo. Javne oblasti samo vprašamo, kdaj in kje je bilo to skrupucalo cenzurirano!

j Šhod, ki ga je priredila zadnjo nedeljo podružnica jugoslovske strokovne zveze na Savi, je bil dobro obiskan in je lepo uspel. Govoril je gosp. poslanec Gostinčar, velik prijatelj našega delavstva. Delavstvo je zavzelo očitno stališče zoper draginjo mesa, zoper nedostatno ureditev bratovskih skladnic in za socialno zavarovanje.

Štajerski deželni zbor.

V petek, dne 10. t. m., je začel zborovati po triletnem odmoru deželni zbor. Obstrukcija slovenskih poslancev je začasno ustavljena. V tem zasedanju se bodo obravnavali le predmeti, o katerih so se stranke zedinile pri pogajanjih. Zasedanje se je pričelo jako živahno. Takoj pred dnevnim redom se je oglašil k besedi načelnik Slovenskega kluba dr. Korošec, ki je izjavil v imenu kluba: Z ozirom na spremenjeni položaj si dovoljujem ekscelencji deželnemu glavarju javiti, da je Slovenski klub sklenil začasno vse predloge in interpelacije odtegniti. — To izjavo so sprejele večinske stranke s ključ odobravanja na znanje.

Za načelnikom Slovenskega kluba govori socialni demokrat dr. Schacherl, ki je s povdorkom protestiral proti sklenjenemu paktu večinskih strank s Slovenci in zlasti v daljšem govoru dokazoval, kako so nemški nacionalci zopet zabredli in Slovencem obsedeli. Slovenci so lahko ponosni na uspehe, katere so dobili kot plačilo za obstrukcijo. Socialni demokrati so proti takim koncesijam. Dr. Schacherl biča s pikro ironijo nacionalizem nemških nacionalcev, ki so naenkrat zatajili svoje narodno stališče in prodali svoje nacionalne volilce s koncesijami na Slovence. Govornik je mnenja, da še ta odkupnina, ki je javno znana, ni popolna; gotovo še pridejo tekem časa druge naprave za Slovence, ki so še sedaj tajne. Nemško prebivalstvo v deželi nima radi tega nobenega povoda se veseliti radi delovanja deželnega zbora, ker bode plačevalo drago to zasedanje za koncesije na Slovence. Ti si lahko manejo roke in poskusijo vdrgič zopet svojo srečo z obstrukcijo. — Ravno v tem zmislu je govoril tudi socialni demokrat Resel, ki je celo preti, da bodo socialni demokrati tudi tako delali kot Slovenci, ker upajo le na tak način uresničiti svoje zahteve. Posebno se protivi davku na pivo in protestira proti junktumu tega davka s povišanjem plač za učitelje. — Socialnim demokratom sta od Nemcev odgovarjala dr. pl. Kaan in učitelj Oltar.

Prišlo je med socialnimi demokrati in nemškimi nacionalci do hudih spopadov, v katerih so se slišala prav krepka očitavanja. Slovenski poslanci so mirno opazovali ta spopad s samozavestjo, da že ti prizori v prvi seji med njihovimi nasprotniki slovenski javnosti morajo donesti dovolj dokaza za spretno potezo klubovega načelnštva v pogajanjih in za uspeh pri teh pogajanjih.

× × ×

Slovenski klub v deželnem zboru je imel svojo klubovo sejo že na večer v četrtek, dne 9. oktobra, v kateri se je med drugimi važnimi zadevami sklenil soglasno predlog g. dr. Jankoviča: Načelnikovo poročilo o pogajanjih se vzame na znanje in g. načelniku se izreče popolno zaupanje in zahvala za trudapolno in uspešno pogajanje.

KAJ ZAHTEVA VOJNA UPRAVA.

»Neue Freie Presse« poroča s poučene strani, da je sklenil skupni ministrski svet povišati število rekrutov

za 35.000; mirovno stanje se torej poviša za 70.000 mož. Zgradili se bodo nadalje štirje maddreadnoughti, več manjših križaric in drugih ladij. Povišanje armade bo stalo prvo polovico leta 1914, 11 milijonov, nove ladje pa 350 milijonov. Nasprotno pa poroča »Neues Wiener Tagblatt«, da o vojaških zahtevah ministrski svet še ni končno sklepal.

ZASEDANJE DEŽELNE ZBOROV.

Niževavstrijski deželni zbor je v seji dne 10. t. m. sklepal o otroških ustanovah. Daljša razprava se je vnela o vprašanju otroškega zavetišča na Semmeringu. Med razpravo so se sprli krščanski socialci s socialnimi demokrati in s Heilingermem in so padale zelo ostre besede.

Solnograški deželni zbor je včeraj rešil več gospodarskih predlog in je sklenil postaviti v varstvo planinskih cvetic.

ODLIKOVANJE.

Dunaj, 11. oktobra. Podpredsednik poslanske zbornice dr. German je dobil zvezdo komiturnega križa Franc Ježefovega reda.

NEMŠKI CESAR NA DUNAJU.

Korespondenca »Willelme« poroča, da obišče v nedeljo 26. oktobra našega cesarja Franc Jožefa na Dunaju nemški cesar Viljem. Na Dunaj pride Viljem zjutraj in se odpelje zvečer. Bival bo v Schönbrunn.

NASLEDNIK PATRIARHA BOGDANOVIČA.

»Zastava« poroča, da postane naslednik Bogdanovičev pravoslavni škof v Karlovcu Mihael Gruič. Škof Gruič je 52 let star; karlovski pravoslavni škof je 12 let.

FRANCIJA IN ŠPANIJA.

Ob obisku predsednika francoske republike Poincaréja pri španskem kralju Alfonzu so izdelali ministri Romanones, Munos in Pichon komuniké, ki izvaja da vlada v vseh vprašanjih med Francijo in Španijo soglasje in da se tako v Evropi kakor v Afriki zasleduje politika, ki se je določila v pogodbah leta 1904, 1907 in 1912 in da politiko inspirirajo vedno bolj čuvstva entente in pristranskega prijateljstva.

JAPONSKI DRŽAVNIK KACURA UMRL.

Dne 10. t. m. je umrl japonski državnik knez Kacura. Rojen je bil leta 1847. Proučil je leta 1877. vojaške razmere v Nemčiji. Ko se je vrnil čez tri leta na Japonsko, je bil povišan za majorja. Ko je služboval kot namestnik na Formozu, je bil od leta 1898, do 1900. vojni minister. Ko je odstopil, je bil povišan za maršala. Leta 1901. je bil imenovan za ministrskega predsednika in je vodil kot tak posle skozi pet let. Leta 1908. je bil drugič za ministrskega predsednika imenovan, a lani je radi pouličnih demonstracij odstopil.

Dnevne novice.

+ Vrabci. Skoraj pol leta je generalni štab narodno-napredne stranke v »Slovenskem Narodu« razgrinjal in razlagal svoj bojni načrt zoper S. L. S. Liberalna glasila so točno naznanjala, kdaj pride nad našo stranko sodni dan, ko bo S. L. S. strmoglavil na tla oče Tavčar. Liberalci so že prej obračunali z nami in napravili križ čez nas. Njihov general pa se je v duhu prestavil nazaj v leto 1901., ko je po razpustu tedanjega liberalno - nemškega deželnega zbora na nekem shodu o katoliško-narodnih poslancih prešerno izrekel tele krilate besede: »Pripisujem preminolem deželnemu zboru v največjo zaslugo, da je šest let neprestano pristrigal perotnice temu nevarnemu ptiču (klerikalizmu), tako da je končno v našem deželnem zboru frfetal okrog kakor obstreljen vrabec. Tam ni jedel vsak dan ocvrtih piščet, pač pa je moral zobati ovsenjak onemogle in nesposobne opozicije...« — Noži so bili nabrušeni in pripravljeni. Ko pa pride zasedanje deželnega zbora, so ljudje, ki so se tako po »Narodu« bahali, prišli v zbornico, kakor ni tega nihče pričakoval od armade, ki se je že šest mesecev in več za »zadnji boj« pripravljala. Spustili so v poslance S. L. S. Ribnikarja, kojega »naskok« je bil ga smehljaje odbit. Zdaj se je pa reč obrnila in po liberalcih je začela mahati naša večina tako da je po besedah dr. Tavčarja »ta tič v deželnem zboru frfetal okrog kakor obstreljen vrabec.« Tepli so jih Završnica, deželna banka, »bankerot kranjske dežele«, Tomaž Pavšter, sploh vse, s čimer so preje po svojem potrpežljivem papirju po S. L. S. tolkli. Meči so padli junakom iz rok, še preden je S. L. S. prav nastopila, precej so utihnil in sedeli končno

sami na zatožni klopi, kjer so »moralni zlati ovsenjak onemogle in nesposobne opozicije«. In ko je na koncu zasedanja deželni glavar izrazil misel, da ima priti zdaj na vrsto zopet kranjski volilci, so liberalci (da rabimo primer njihovega načelnika), edea za drugim občrtotali skozi vrata zbornice. O volilcih naši liberalci namreč zelo neradi kaj slišijo. To je bil zadnji strel v vrste narodnonaprednega kluba. Tako se je nehaj »obračun s klerikalno stranko«. Kar se pride, bo pa še veliko lepše.

+ Dr. Tavčar nekdanj. Politični grehi se maščujejo. To bridko resnico občuti sedaj najbolj dr. Tavčar sam. Šel je v svet z mogočnimi fanfarami in korakal svoj čas kot rimski triumfator, ki je privezal ob kolesa svojega voza premaganega nasprotnika v povečanje svoje slave in v zasmeh vsemu ljudstvu. V tistih časih je govoril tudi tiste prešerne besede, ki mu zdaj tako na pot hodijo. — Dr. Tavčar je namreč govoril na shodu zaupnikov liberalne stranke v nekem govoru meseca avgusta leta 1901., po razpustu deželnega zbora v Ljubljani dobesedno: »Da, dragi prijatelji duhovnik - politik je največja nesreča za deželo. In jaz pripisujem preminolem deželnemu zboru v največjo zaslugo, da je šest let neprestano pristrigal repetnicé temu nevarnemu ptiču, tako da je končno duhovnik - politik v našem deželnem zboru frfotal okrog kakor obstreljen vrabec. Tam ni jedel vsak dan ocvrtih piščet, pač pa je moral zobati ovsenjak onemogle in nesposobne opozicije.« — Tako zasmehljivo je govoril doktor Tavčar o opozicionalni vlogi katoliško-narodne stranke v zasedanju deželnega zbora leta 1895. do leta 1901. Tako je mož sam odkazal opozicijam v kranjskem deželnem zboru »ovsenjak«, ki ga zdaj tako težko požira. Zato skuša sedaj te besede utajiti, kakor zanika, da bi bil kdaj oznanjal politični bojkot. Za »vrabca« smo ga že ugnali. Glede bojkota pa to-le: Dne 25. avgusta l. 1901. je imel dr. Tavčar shod v Vipavi. Tam je rekel dobesedno: »Če volite Habeta (katoliško-narodni kandidat), ne bodeste dobili ničesar, če Božiča (liberalni kandidat), vse.« Dalje je grozil takrat liberalni voditelj dr. Ivan Tavčar Vipavcem, da ne bodo dobili nobenih podpor od dežele, če volijo katoliškega kandidata. Ta način agitacije se je takrat ostro obsojal in dr. Žitnik je nato na shodu v Vipavi dne 1. septembra leta 1901. dr. Tavčarju odgovoril tako-le: »Dr. Tavčar preti, da Vipavci ne dobe ne brezobrestnih posojil za vinnograde, ne podpor za vodovode, kapnice, ceste in šole, ako ne volijo Božiča. To je naravnost škandal, če hoče ena stranka volilce druge stranke na tak način strahovati ali izstradati.« — Ja, ja, zdaj so drugi časi. Take teorije, ki jih dr. Tavčar sedaj anatomatizira, je nekdanj sam oznajal.

+ Trd bodi, neizprosen! Bilo je! Liberalci so svoj čas ob vsaki priliki in nepriliki rohneli v deželni zbornici proti deželni vladi in deželnemu predsedniku, ki so mu podtikali vse hude reči in zagotavljali, da ga bodo spravili iz dežele. Bahave širokoustnosti na cente. Včeraj je šlo za priklopljenje Šiške ljubljanskemu mestu. Tu se je melodija izpremenila. Nič več žuganja, tudi nič več zabavljanja, marveč samo ponižna, krotka, pohlevna, zaupna prošnja, naj visoka vlada, naj preblagorodni gospod deželni predsednik reši ljubljanske liberalce socialnodemokratskega strahu. Kako že poje Medved? Bilo je, kot bi nikdar ne bilo! Strokovnjaki pravijo, da te besede prav posebno veljajo o naših liberalcih.

+ Dr. Tavčarjev spomin. V včerajšnji dopoldnari seji je bil dr. Tavčar otožen, črnogled, potrt, popoldne pa zgovoren, zbadljiv, ki se je v vsako reč vtaknil s svojimi zelo nerodnimi opazkami. Pa jo je izkupil. Med dr. Lampetovim govorom mu je zaklical poslanec Hladnik: »Gospod doktor, v Zireh, v županovi hiši ste izrekli: »Liberalcem groš, klerikalcem knof.« — Dr. Tavčar: »To ni bilo tako!« — Nato Hladnik: »Bilo je, bilo, gospod doktor, jaz sem bil sam poleg.« — Molk!

+ Ganglove pravljice. Prejeli smo: V seji kranjskega deželnega zbora v Ljubljani dne 3. oktobra t. l. je poslanec Gangl neopravičeno napadel in govoril, »da je za dobo njegove kandidature v državni zbor, pri kateri je propadel nasproti profesorju Jarcu, in trdi, da je viniški župnik, ko je slučajno zvonil mrtvaški zvonec, javno rekel: »Slišite, mrtvaški zvon poje in zvonil smrtno uro Ganglu!« Moja mati itd. Podpisani javno trdi, da je navedeno neresnično in popolnoma izmišljeno ter proglasi tako govorico za predrzno neresnico, ker je bil v slučaju istega zvonjenja do 8 km službeno odsoten od Vinice, Jurij König, župnik.

+ **Kuga na gobcu in parkljih.** Včeraj je bila v deželni zbornici razprava o boju proti kugi na gobcu in parkljih. Liberalci so poslušali to reč z vidno nejevoljo. O kugi na gobcu in parkljih očitno neradi slišijo, še nerajši pa o boju proti nji. Zamalo se jim zdi, da se je prva kuga temeljito ozdravila in deželna zbornica natančno desinficirala; kugo na parkljih pa hočejo na vsak način ohraniti kot edino znamenje svojega političnega življenja. Kuga na parkljih bo vsled tega pri liberalcih še vedno živela in puščala svoje sledi po liberalnem papirju. Kdor se neče še sam okužiti, naj se ga ogiblje, ker, kakor uči veda, je bacil te kuge silno lahko prenesljiv.

— **Občinski odbor občine Jurjevica pri Ribnici** je dne 5. oktobra v svoji seji mesto častne diplome g. rajnkemu dekanu in kanoniku Fr. Dolinarju v Ribnici določil 25 kron za zadušnice v njegov spomin. — Obenem je izrekel prebлагородnemu gospodu deželnemu glavarju in načelniku S. L. S. dr. Šušteršiču najglobokejšo vdanost in čestitke k njegovi 50letnici in zahvalo za njegovo neutrujeno in spretno delovanje v blagor kranjske dežele.

+ **Ne pošiljajte brzojavk** na občni zbor »Slovenske Straže«. Zbirajte namestu brzojavnih pozdravov darove!

+ **Posnemajte Vičane!** Z Viča nam poročajo: Naši Mohorjani bodo najbrž tudi letos odnesli prvenstvo v zadevi sklada za »Slovensko Stražo«. Odposlali so danes 50 kron v ta namen. Ko bi se Mohorjani v vsaki večji župniji tako obnesli, pa bi bili obmejni Slovenci zelo ojačeni napram svojim verskim in narodnim spravom.

+ **Kmetska zveza v Šmartnem pri Litiji** bo imela v nedeljo, dne 22. oktobra po prvi sveti maši občni zbor, pri katerem bo poročal deželni odbornik gospod dr. E. L. a m p e. Ker se bližajo važni dogodki, naj se možje udeležijo shoda v obilnem številu ne samo iz domače fare, ampak tudi iz okolice.

+ **V Smedniku** bo v nedeljo dne 12. t. m. ob sedmi uri zjutraj v Društvenem domu shod »Kmečke zveze«. — Poročajo poslanci okraja.

+ **Milan pl. Šuklje.** Milan pl. Šuklje je svoje laži sedaj ponovil tudi v »Grazer Tagblattu«. Z ozirom na to pravi »Gorenjec«: »Milan pl. Šuklje sedi v pripravljalnem odboru za ustanovitev sladkornih tovarn. Z ozirom na njegove umazane napade na našo stranko v »Slov. Narodu« in »Grazer Tagblattu« pač ni za naše moze prostora ob mizi, kjer on sedi. Upamo, da bodo to vpoštevali vsi, ki so ali hočejo biti naši.« — Kakor znano, Milan pl. Šuklje tudi do danes še ni prekal svojih umazanih laži, s katerimi je našim poslanecem očital pri vevški stavki »krvavo barantijo s človeškim mesom« itd. Z ozirom na to naš list prekine vsako zvezo s pripravljalnimi odbori za ustanovitev sladkornih tovarn, dokler sedi v tem odboru obrekovalec Milan pl. Šuklje. Obenem smatramo, da poleg njega ne more sedeti nihče, ki se z njegovimi žalitvami ne strinja. Po tem bomo uravnali svoje postopanje.

+ **Javna politična poslanica probojenim kmečkim bratom, zlasti v Ameriki in ostali tujini.** Tako se glasi naslov brošure, ki jo je pravkar spisal in izdal Stepan Radić predsednik Hrvaške ljudske kmečke stranke. Brošura ima namen odvrniti Hrvate od vsakega nepremišljenega nasilnega koraka in od sredstev, kakor sta se jih poslužila Jukić in Dojčić. Radić na podlagi zgodovinskega razvoja dokazuje da v današnjih dneh, ko ima ljudstvo že večjo ali manjšo moč v postavitvi, revolucija ni več pravo orožje, marveč edino le pošteno, smotreno in žilavo delo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Pomisliti je treba Hrvatov zlasti na ta-le dejstva: V državno-pravnem oziru so razdeljeni na troje in spadajo deloma pod Avstrijo, deloma pod Ogrsko, v Bosni-Hercegovini pa pod Avstro-Ogrsko; tako razdeljen narod ne more misliti na revolucijo, ki bi ga morala upropastiti; vrhu tega so Hrvatje majhen narod, ki še sanjati ne sme o revoluciji. Dalje treba upoštevati dejstvo, da noben del malega, razdeljenega hrvaškega naroda nima svoje lastne neodvisne države, na katero bi se v slučaju revolucije mogel opirati. Potem je res, da je danes država s svojo moderno armado in prometnimi sredstvi neprimerljivo jačje nego še tako na široko zasnovana revolucija. In končno treba pomisliti, da Hrvatji s Slovenci nikjer ne mejé s kakim drugim slovanskim narodom in bi v slučaju revolucije njihovi sosedje: Mažari, Italijani in Nemci na strani države nastopili proti njim, kakor so na primer tudi Hrvatje svoj čas nastopili proti pobujenim Mažarom. Na pomoč od zunaj se morejo pa najmanj zanašati, ker bi ob ravno opisanih raz-

merah, v katerih živi hrvaški narod, pač nobena zunanja država ne imela povoda se zanje zavzeti. Vse to nam potrjuje grozna usoda Zrinjskega in Frankopana. Dalje pravi Radić: Hrvatje smo v političnem oziru zato tako nizko padli, ker so nekateri naši politiki Mažarom v vsem popuščali, drugi so pa samo kričali. V bodoče treba pred Mažari odločno in nepopustljivo, obenem pa mirno in prijateljsko braniti hrvaške koristi, istodobno pa tudi od monarhije zahtevati brambe in pomoči, zlasti pred našim skupnim vladarjem. Dalje se mora hrvaška politika resno posvetiti skrbi za povzdigo kmečkega stanu. Končno: vlada in hrvaške politične stranke se morajo sporazumeti, da se vsa hrvaška sredstva, zlasti domači proračun, uporabijo v prvi vrsti za narodno prosveto in narodno gospodarstvo in se v tem smislu presnujejo tudi postave. Le po tej poti bodo Hrvatje napredovali in dosegli svobodo in ugled med narodi.

— **Hotel pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru** se je zaključil dne 9. oktobra. Skrajno neugodne vremenske razmere letošnjega leta so bile vzrok, da naš Bohinj ni imel toliko obiskovalcev, kakor bi bilo želeto. Mnogo gostov, ki so nameravali dalj časa tukaj ostati, je že v par dneh bilo primoranih svoje bivanje prekiniti. Nadjamo se ugodnejših razmer za bodoče leto.

— **Z Viča.** Včeraj smo blagoslovili prvo družinsko grobnico na tukajšnjem pokopališču. Grobnica je last g. Viktorja Oblak, ki je dal takoj po blagoslovu položiti v njo dve lepi krsti, v katerih so shranjeni zemski ostanke pokojnih Oblak-Kopač, ki so bili sem pripeljani iz Ljubljane. Grobnico je napravil zidarski mojster g. Traven izpod Šmarne gore, kamnoseška dela pa je dovršil tukajšnji kamnosek g. Fr. Šušteršič. Oba mojstra hvali dovršeno delo.

— **Ljudski oder katoliškega slovenskega izobraževalnega društva na Viču** bo jutri dne 12. oktobra otvoril svojo sezono. Za otvoritveno predstavo si je izbral lepo, z verskimi motivi prepojeno žaloigro: Garcia Morena. Ker je te dni nekaj mladeničev-igralcev odšlo k vojakom, smo dobili za nadomestilo nove moči, ki bodo, kakor se vidi, kos svoji nalogi pod spretnim vodstvom režiserja g. Kramaršiča. Za novo sezono se je tudi dvorana okrepila in preoblekla v novo obleko. Začetek predstave bo ob 7. uri zvečer. Med odmori bo igrala društvena godba. Cene prostorom so: sedež I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin., stojišče 40 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Most čez Savo pri Št. Jakobu** je še vedno zaprt in se ves promet vrši čez Črnuče. Mi navadni ljudje ne vidimo za kulise, a pametno to ni bilo. Prišli smo iz dežja pod kap. Prej smo imeli vsaj brod, zdaj pa nimamo ne brodu ne mostu. Posestniki iz Šmartna imajo na Šentjakovski strani ob savskem bregu zemljišča, kjer dobivajo hosto in steljo, pa ne morejo do nje. Ljudstvo s te plati pa je v vsakdanji tesni življenjski zvezi z Ljubljano, ki je pa zdaj naenkrat postala oddaljena skoro dve in kol uri.

— **Poroki.** Dne 8. t. m. se je poročil v Kranju g. Franc Ažman, sin tovarnarja pohištvu Mat. Ažmana, z gđ. Pavlo Suhadolnik, hčerjo mestnega vrtnarja Fr. Suhadolnika. — Gosp. dr. Fran Ogrin, c. kr. koncipist dež. vlade, se je v Črnomlju poročil z gđ. Josipino Urh.

— **Novice iz Zagorja ob Savi.** Iz Zagorja ob Savi nam pišejo: Tudi pri nas smo dobili avtomobil; toda bodočnost bo odločila, ali bo vozil ali bo moral iti nazaj, odkoder je prišel, v Trbovlje. Sedaj gre k vsakemu vlaknu na postajo. Pravijo, da bo tudi vsak dan dvakrat vozil na Izlake. Prvi dan, ko je vozil avtomobil, je bil za otroke dan veselja. Vozili so se zastoj po Zagorju. Ko je bil konec vožnje, so hoteli sami poizkusiti srečo, eden je odprl izvod in avtomobil je skočil pod škarpo. Mnogo je bilo truda, predno so ga spravili zopet na ravno. Za plačilo, da so pomagali avtomobilu zopet na nogo, so se še možje enkrat z njim peljali. — Naši rekruti so nastopili vojaško službo. Orel je s tem zgubil tudi svojega načelnika Janeza Hrastelj. Silno ga pogrešajo domači, a tudi Orel bo komaj čakal, da mine deset tednov, ko se Janez nazaj vrne. — V nedeljo, dne 5. t. m., je priredilo Katol. slov. izobraževalno društvo predstavo s petjem in godbo. Bila je poštena zabava. Igra je dobro uspeła, igralci so pokazali, da se v kratkem času marsikaj lahko nauči. Dvorana je bila natlačena polna; znamenje da se tudi v Zagorju gibljemo.

— **Ljudsko šolstvo.** Prov. učiteljica v Zagozdu Frančiška Kenda je imeno-

vana za voditeljico na ljudski šoli v Zadlogu. — Bivša prov. učiteljica Julija Prestor je imenovana za prov. učiteljico v Gradacu.

— **Napad na državni cesti.** Včeraj sta posestnikovega sina Fr. Kunstlja napadla na državni cesti nedaleč od Stožic dva moška ter ga tako pretepla, da je nezavesten obležal in da so ga morali domov z vozom peljati. Napadalca so prijeli in izročili deželnemu sodišču.

— **Arretirali** so včeraj orožniki v Poljanah dninarja Blaža Erjavca iz Št. Vida nad Ljubljano, ki ga je ljubljansko okr. sodišče zasledovalo radi tatvine po tiralici od leta 1912. Erjavca so izročili dež. sodišču.

— **Nesreča.** Danes zjutraj ob 1. uri je povozil vlak, ki prihaja iz Ljubljane, ob prehodu blizu litijskega kolodvora mlado, okrog 20 let staro neznano fabriško delavko. Sinoči so v tovarni dobili plačo; najbrže je bila v družbi z drugimi dekletki in fanti v gostilni pri »Fortuni« v Litiji. Morda je omočena zašla na tir, kjer je našla tako strašno smrt. Vlak jo je povozil in strl glavo in levo roko. Čuvaj je je našel na progih in prenesel so jo v litijsko čakalnico na kolodvoru. To je sad celonočnega pijančevanja po Litiji.

— **Mednarodna fotografska razstava v Zagrebu.** Iz Zagreba smo prejeli: Hrvaško umetniško društvo priredi meseca novembra in decembra letos mednarodno fotografsko razstavo, na kateri bodo zastopana razna dela amaterskih in poklicnih fotografov. G. amaterji in poklicni fotografi, ki nameravajo sodelovati na tej razstavi, naj se blagovolijo čimprej obrniti na »Hrvaško društvo umjetnosti«, Zagreb Ilica 85, da se jim pošljejo sprejemnice in podrobni pogoji.

— **Tečaj za razstreljevanje zemlje.** Iz Horjula: Dne 2. oktobra je c. kr. kmetijska družba tudi pri nas priredila enodnevni tečaj za razstreljevanje zemlje, katerega se je udeležilo precejšnje število domačih in tujih občanov. Vodil ga je deželni sadjarski učitelj, gospod Humeč, ki je podal najprej potrebna pojasnila o rabi razstreliva dinamona, potem pa so se vršili praktični poizkusi, n. pr. naprava drevesnih jam, rahljanje zemlje v starem sadovnjaku (1 meter globoko med sadnim drevjem), pri čemer ni bilo drugega znati, nego močno bobnenje v zemlji. Posebno zanimivo je bilo gledati, kako je dinamom s pomočjo fulminatne užigalne vrvice izruval, razkral in visoko v zrak pognal po več štorov (porobkov) hkrati. Uspeh je bil res nepričakovan. Brez dvoma bodo začeli kmetovalci uporabljati to razstrelivo v kmetijske namene. Vsi udeleženci se gospodu sadjarskemu učitelju Humeču za brezplačen in poljuden pouk iskreno zahvaljujemo.

— **Redek jubilej.** V župniji Brdo pri Lukovici je obhajal dne 1. oktobra t. l. g. Franc Lebar 40letnico svojega zvestega službovanja kot cerkovnik. V težavni službi osivelemu, a še vedno čilemu jubilantu najisrenejše čestitamo!

POLOŽAJ NA BALKANU.

»Südslawische Korrespondenz« poroča iz Belgrade, da so Srbi, ki so zasledovali Arnavte, na več točkah novo mejo prekoračili in vdrlj 15 do 20 km v Albanijo. Pašić je dne 9. t. m. v konferenci vladne stranke v dveurnem govoru obrazložil vsa tekoča zunanje-politična vprašanja. Glede na turško-grški spor po zadnjih poročilih ni nikakega povoda za pesimizem in upravičeno upa, da se spor mirno reši. Glede na Bulgarijo je prepričan, da se v kratkem obnove normalne razmere. Ob krizi na Balkanu se je Srbija znatno Rumuniji približala in so razmere obeh držav najboljše. Albanska vstaja je končana. Srbi zasedejo, da preprečijo ponovne vpade, nekaj strateško važnih postojank in ojačijo obmejne posadke. »Samouprava« poroča, da, ker se je v novem ozemlju več Srbov odtegnilo pozivu izpolniti svojo narodno dolžnost, bo morala srbska vlada strožje nastopiti. — »Echo de Paris« objavlja intervju s Pašićem glede na njegov dunajski obisk. Nobenega tekočega vprašanja ni sicer rešili, a dosegli se je približno sporazumljenje o rešitvi teh vprašanj. Avstriji je Srbija obvezno obljubila, da albanskih ozemelj ne bo zasedla, a da mora pred vpadi se zavarovati in zato zasesti prelaze. Svoje železniško omrežje Srbija priklopi bosenskem omrežju. — »Tanin« opozarja vele-sile, da na Mytilenu, Samu in v Makedoniji sistematično trebijo mohamedance in opozarja, da turška armada še vedno lahko pri Kavalli prekorači mejo. List zahteva avtonomijo Makedonije s Solunom kot prostim pristaniščem za Bulgarijo in Srbijo. Če se Gr-

ška brani, vkoraka turška armada v Tesalijo in jo prisili, da opusti zahteve po ctokih.

BULGARSKA ZUNANJA POLITIKA.

Sofija, 10. oktobra 1913.

Sedanji ministri Radoslavov, Genadiev in Tončev so dne 6. julija, torej še pod vlado Daneva, poslali carju naslednjo izjavo: »Vaše Veličanstvo! Ko smo bili poklicani k posvetovanju v dvorec, smo izjavili, da je za ugodno rešitev vojnega spora z Grčijo in Srbijo neobhodno potrebno, da se zavarujemo nasproti Turčiji in Rumuniji ter dobimo oporo Avstrije. Vsi pogoji za uspeh take politike so bili očitni, a vendar se na naše nasvete ni oziralo. Nadaljuje se popolna podreditve ruski politiki, kljub kričečim in vsak dan rastočim slabim posledicam te politike, in tako se je Bulgarija privedla k današnjemu kritičnemu položaju. Mislimo, da ni več mesta za nove pogreške. Danes kakor včeraj smo prepričani, da je rešitev za Bulgarijo v politiki tesnega prijateljstva z Avstrijo. To politiko je treba začeti takoj brez odlašanja, ker vsaka minuta je usodepolna. Pozivljamo Vaše Veličanstvo, da še danes storite potrebne korake, da se reši Bulgarija novih nesreč in dinastija nove odgovornosti.«

Štiri dni pozneje je Rumunija pretrgala diplomatske zveze z Bulgarijo, Danevova demisija je bila sprejeta in odpošiljalci navedene izjave so prevzeli vlado. V obnovljenem ministru so samo pristaši Radoslavova (4), Genadieva (3, stambulovisti) in Tončeva (2). Zanimivo je, da so v bulgarskem ministru prvokrat štirje Makedonci, Genadiev (iz Bitolja), Popov (iz Dojrana), vojni minister general Bojadžiev (iz Ohride) in Apostolov. Navedena izjava in zanimiva sestava novega ministristva zadosti pojasnjuje program nove vlade.

NOVA STRANKA V BULGARIJI.

Sofija, 11. oktobra. Del dr. Danevove stranke se je ločil od dr. Daneva in ustanovil novo stranko z imenom »progresistična radikalna stranka«.

Ljubljanske novice.

Ij »**Za pravdo in srce**«, tragedija v petih dejanjih izza kmečkih sporov leta 1573., priredi ženski oddelek Slovenske krščanske socialne zveze v Ljubljani jutri v nedeljo dne 12. oktobra ob 5. uri popoldne v Ljudskem Domu. Ta zgodovinski igrokaz pesnika A. Medveda bo gotovo našel mnogo zanimanja med občinstvom. Vsi, ki hočete lepe in dobre zabave, pridite jutri popoldne v Ljudski Dom! Igra se prične točno ob 5. uri popoldne in konča okoli 8. ure zvečer. Blagajna se odpre ob 4. uri.

Ij **Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani** naznanja, da priredi dne 1. novembra v Ljudskem domu krasno igro »**Mati skrb**« in da se dobe od ponedeljka dalje vstopnice v »Katoliški Bukvarni« in pri trgovcu Iv. Podboju.

Ij **60 let zdravnik.** Vpokojeni zdravnik južne železnice g. Ivan Thomitz v Ljubljani bo praznoval dne 15. t. m. ob popolni duševni in telesni čilosti svoj 60 letni jubilej kot zdravnik. Gospod Thomitz je v 83. letu starosti. Na mnoga še leta!

Ij **Liberalno gospodarstvo.** Včeraj je pravil župan dr. Tavčar, kako so natlačeni otroci po mestnih šolah. Glas z galerije je zaklical: »Hotel Tivoli pa prazen stoji!«. Tako je narobedelo »liberalnega gospodarstva«. Res — kamenje govori o brezglavosti tega gospodarstva.

Ij **Pesek v oči** so metali liberalni poslanci liberalnemu učitelstvu v deželnem zboru kranjskem s svojimi sedaj neizvedljivimi predlogi glede regulacije učiteljskih plač. Zakaj se pa »prijatelj« učitelstva dr. Tavčar takrat ni izkazal, ko je imel moč v zbornici. Takrat je bil pa gluh za prošnje učitelstva. S. L. S. je že pred osmimi leti oskrbela oženjenim učiteljem draginjsko doklado, lani pa zaslužnim in vrednim učiteljem in učiteljicam izmed ostalega učitelstva; brez dvoma pride na vrsto tudi končna regulacija, a to takrat, kadar bodo mogli zastopniki ljudstva. Posl. Reisner je širil z neko interpelacijo ter je v podkrepilo navajal stvari, v katerih je bilo dokaj netočnosti. Citiral je celo »Slovenskega Učitelja«. Toda če hoče podati mož pravo sliko, naj ne navaja iz konteksta le enega stavka, ampak celoto. — Ko je govoril o razdelitvi draginjskih doklad, je omenjal: »Na I. mestni deški šoli v Ljubljani so prizadeti vsi učitelji; razen kateheta ni dobil nihče doklade.« Resnica pa je, da so ondi vsi učitelji (če je kak suplent, nam ni znano) dobivali že s sedem let 25 odstotno draginjsko doklado, preden je katehet bil deležen, dasi ima katehet s šolo dvestokrat več

stroškov kot vsi ondodni učitelji, ki se več ali manj grejejo pri gorki peči »Učiteljske tiskarne«. — Dalje je trdil Reisner: »Katehet Legat ima za pot na Barje potnino, dočim je učitelj M. in učiteljica S., ki tudi oba stanujeta v Ljubljani, nimata.« Res je; toda katehet Legat je nastavljen na I. deški šoli v Ljubljani, ona dva pa na šoli na Barju. Če si pa privoščita stanovanje v Ljubljani, je to njuna stvar. — Gosp. profesor naj bi bil v svojih podatkih malo bolj točen.

Ij **Sijajen shod ljubljanskega krščansko-social. delavstva** se je vršil v četrtek zvečer v veliki dvorani »Ljudskega doma«. Poslanec Gostinčar je v enournem govoru razkrinkal liberalne in socialno-demokratske laži glede na kranjsko deželno upravo. Ostro je šibal liberalno in socialnodemokratsko časopisje, katerega mi kot katoliki ne smemo čitati, ker so nam to naši škofje že zdavnaj prepovedali. Govornik označi za delavstvo pogubno delo socialne demokracije, ki je vzrok, da ne gre socialna postava naprej. Več se je za delavstvo storilo, ko še ni bilo socialne demokracije v zbornici, kar dokazuje dejstvo, ko sta se brez socialne demokracije uveljavili postavi o delavskem bolniškem in o nezgodnem zavarovanju. Ivan Nepomuk Gostinčar poziva delavstvo, da naj pristopa Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Ko govori še delavski tajnik J. S. Z. Mejač, se s trikratnim živioklicem ustanovitelju slovenske krščansko-socialne delavske organizacije lepo uspeli shod zaključiti.

Ij **Mednarodno športno društvo »Olimpia«** se ustanovi prihodnji ponedeljek v Ljubljani.

Ij **Plakaterski zavod g. Petra Mateliča** je kupil trgovec g. Olup. Kakor čujemo, prevzame v kratkem ta zavod g. Perdan, tako da bo g. Perdan edini plakaterski podjetnik v Ljubljani.

Ij **Gostilniška vest.** Bivši plačilni natak g. Karol Dovečar je prevzel vodstvo hotela »Rokan« v Selcih.

Ij **Samoumor.** Včeraj popoldne je skočil v Stefanji vasi v Gruberjev prekop Karol N a c h t i g a l, ohromeli delavec, ki se je zadnje čase zadrževal na Kodelijem. Siromaku je pred par leti v Marijinišču stroj za rezanje slame odrezal obe roki, vsled česar se je moral preživeti s prosjačenjem. Oblačila in slačila ga je neka ženska, kateri je plačeval zato po 10 vin. Siromak si je menda vzel življenje edino zaradi tega, ker se je čutil nadležnega sam sebi in drugim. Njegovoga trupla dosedaj še niso dobili.

Ij **Vojaška godba** igra jutri dopoldne od pol 12. do pol 1. ure v »Zvezdi«.

Ij **V koncertu »Glasbene Matice«** v torek, dne 21. oktobra, bo violinski virtuoz Jaroslav Kocian izvajal skladbe, katerih v Ljubljani v svojih dosedanjih treh koncertih še ni igral. Spored prijavitelj prihodnjič. Koncertna pevka g. Pavla Lovšetova bo izvajala novejšje pesmi naših najuglednejših skladateljev. Ker letos ni rednih predstav stalnega gledališča, bo »Glasbena Matica« nudila občinstvu več koncertov s sodelovanjem odličnih umetnikov, tujih in domačih ter oddelka zbora Glasbene Matice, da bo občinstvu nudila več užitka in glasbeno-kulturnega življenja.

Ij **Preprečen požar.** Sinoči okoli 7. ure je pričelo goriti v podstrešju hiše gosp. Oroslava Pečka v Mali čolnarski ulici. K sreči so domačini ogenj o pravem času opazili in pogasili. Telefonično poklicana požarna bramba se je med potjo vrnila.

Ij **Otvoritev nove manufakturne trgovine.** Na Mestnem trgu v bivši trgovini Souvan sin je tvrdka J. Grobelnik otvorila novo moderno manufakturno, modno in sukneno trgovino. Več glej inserat.

Ij **Pod očmovim nožem.** Erjavec Andrej, 27 let stari hlapec, uslužben pri tvrdki Schneider & Verovšek, stanujoč v Mostah št. 43, se je včeraj nekaj spril s svojim očmom: Očim je zagrabil nož in ga Andreju Erjavcu zasadil v ledje. Erjavec se nahaja v deželni bolnišnici.

Ij **V prisilno delavnico** so v petek privedli 29 letnega potepuha Franceta Brezovca iz Naklega v sezanskem okraju.

Ij **Tatvina na trgu.** Danes dopoldne je bila na trgu gospodični Frideriki Cigojevi iz žepa ukradena denarnica, v kateri je imela 6 K denarja. Tat je neznan.

Ij **Z zida padel.** Včeraj popoldne je pri podiranju hiše Kmetijske družbe v Salendrovi ulici precej visoko z zida apdel nadzirajoči polir ter pri padcu na glavi zadobil močno rano. Ker je bil skoraj nezavesten, so poklicali rešilni voz, da bi ga z njim prepeljali v bolnišnico, česar pa ni bilo potreba, ker so ga spravili k zavesti.

Ij **Moka specialna znamka »Jako«.** Ta izborna pristna pšenična moka je

že v nekaterih trgovinah za dobiti. — Glej inserat.

LEP PATRIOT.

Lwov, 11. oktobra. Zapri se vpo-kojemega železniškega uradnika Krzmenickija, ki je imel vodilno vlogo v poljskih patriotskih društvih, radi špionaže. Našli so pri njem zelo obtežujoč material. Mož je pri zadnjih spominskih slavnostih razstavil važne dokumente iz vstaje in se sploh obnašal kot največji poljski in avstrijski rodoljub; medtem je pa vse izdajal ruski ohrani in generalnemu štabu.

SENZAČEN SAMOUMOR.

Dunaj, 11. oktobra. Delavec Loderer, ki je bil blagajnik nekega socialnodemokratskega društva in je poveril nekaj denarja ter bil zato odpuščen, je pisal dr. Adlerju pismo, da ga bo ustrelil kakor Schuhmeierja, če ga zopet v službo ne sprejmejo. Adler ga je ovadil in so Lodererja zato zapri. Ponoči se je Loderer v svoji celici obesil.

Koroške novice.

K Kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem ima svoj 23. letni občni zbor v četrtek, dne 30. oktobra 1913, ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

K Knjigo »Aus dem Wilajet Kärnten« Nemci in nemški listi ignorirajo. No, Slovenci pa dobro vemo, da so jo vse visoke nemške osebe na Koroškem brale in tudi vemo, kako jim je bilo »čudno pri srcu, ko so jo prebrali«. Bomo že poskrbeli, da bo tudi širša nemška in druga javnost zvedela za slovenski koroški vilajet. — Zakaj pa vlada ni sklicala koroškega deželnega zbora? Poslanec Dobernik je rekel na nekem shodu, da nima nič dela! Kaj pa ko bi brali v deželni zbornici »Aus dem Wilajet Kärnten«? Morda bi se pa našlo kaj potrebnega (dela) za — Slovence!

K Dva konkurza v Celovcu. Hotel »Pri avstrijskem cesarju« (»Kaiser von Österreich«) in lekarna »Pri angelu« sta v konkurzu. Posesnik hotela se piše Lerch in posesnik lekarnar Egger. Govori se, da bo še več polomov v Celovcu.

K Prememba v pisarni dr. Brejca. Odvetniški koncipijent pri dr. Brejcu dr. Prus se preseli v Konjice ter otvori svojo lastno pisarno. — V pisarno dr. Brejca pride dr. Regali iz Maribora.

K Odvetniški koncipijent pri dr. Müllerju v Celovcu dr. Hojnik je poklican k vojakom.

K Smrt med šampanjcem. V Celovcu so našli včeraj dopoldne 25letnega lastnika agenturnega podjetja Ivana Domanjka mrtvega v kopalnici njegovega stanovanja v Kolodvorski ulici 26 a. Poklicani mestni zdravnik dr. Scheun je konstatiral, da je nastopila smrt vsled zastrupljenja s svetilnim plinom. Iz okoliščin se sklepa, da je Domanjko namenoma izvršil samoumor, kajti iz kopalnice je pustil odstraniti kopalno kad in postaviti na njeno mesto divan. Vzel je v kopalnico tudi štiri steklenice šampanjca in revolver. Steklenice so našli izpraznjene. Sodijo, da je izvršil samoumor, ker mu je pred kratkim umrla nevesta.

ROPARICE NA ŠTAJERSKIH PLANINAH.

Gradec, 10. oktobra. Strokovnjak »Grazer Volksblatt« objavlja daljše poročilo o roparicah, ki se klatijo po štajerskih planinah, ki so že toliko škode napravile. Strokovnjak vzdržuje v polnem obsegu svojo pred 20 dnevi objavljeno poročilo, da se klati lev, ki mora biti nekaj nad tri leta star, po planinah. Nadalje pa izvaja, da se mu je zdaj posrečilo zaslediti sledi, iz katerih izvaja, da se klati po štajerskih planinah tudi velik volk. Kdor mu dokaže, da njegove trditve niso resnične, mu plača 2000 kron in najodločnejše trdi, da se tako lev kakor volk klatita po Stubalpi in Koralpi. V nedeljo dne 5. oktobra so ljudje, ki so pobirali kostanj na griču nad Grubberg Sv. Stefanom, videli in prepoznali volka, ki je pred njimi zbežal. Volka sta matančno videla en vinogradnik in en šolski učenc. Volk je pustil jasne sledi, ki so jih orožniki sledili do Rosenkogla, kjer je bila ponoči od ponedeljka na torek ena ovca raztrgana kakor tudi ena goved. Strokovnjak je volkovo sled premeril; široka je 110, dolga pa 120 mm in je jasno vsakemu strokovnjaku, da more biti le od volka. Velika mačka na Stubalpi zapuščila širšo sled. Psi v tem kraju so manjši, razen enega njufundlandsko bernardinskega bastarda, katerega sled se pa znatno od volkove razlikuje. Na Grubbergu preplašeni volk je bežal v Falleg, prej je pa raztrgal eno ovco in jo deloma požrl pri Ligistu. Ne more se dvomiti, da je bil prej volk v okolici pri Wildbachu, v Zeierling

Frauentalu in v Gleinzu pri Geutshlandsbergu, kjer so povsod našli njegove sledi in je volk raztrgal pri Schwanbergu ovce. Ravno tam je pa tudi velika mačka (lev) natrgavala vole, bike, krave in teleta, kjer so ga tudi videli. Odtam se je podala mačka proti Koralpi. Medtem, ko se je volk vzhodnega roba Koralpe in Schwanberga klatil čez Glainzberg-Frauental-Zeierling, Wildbach, Grubberg - Oberwald - Ligist in trgal le drobico (ovce, srne in eno tele) na vzhodnem robu Koralpe in se nato podal na Stubalpe, kjer so bile napadene tudi večje govede in ovce. Volk v eni noči ne požre cele ovce; lev pa požre več kot eno ovco in je napadeni govedu iztrgal 20 do 40 kg mesa; šest lovecev in dva gospoda sta leva opisala. Poleg volka in leva sta v štajerskih planinah najbrže še dve roparici, o katerih se še ne ve, ali je manjši volk ali hijena ali pa dve mački. Ti dve roparici so ljudje tudi videli kakor tudi njih sledi. Ne more se dvomiti, da so roparice iz kake menezarije ušle. Menezarija je prišla lani novembra iz Brucka ob Muri v Eggenberg pri Gradcu, kjer je imela tri leve, med njimi levinjo z dvema mladičema v starosti treh mesecev. Menezarija je šla potem v Maribor, kjer se je razšla. Kletke so bile stare in slabe. Tudi uslužbenci so bili malomarni. Na Zgornjem Štajerskem že okoli enega leta ni bilo nobene menezarije. Nadalje poroča »Grazer Volksblatt«, da je v jarku med Rosen- in Reimschkoglnom v višini 1180 m bilo ponoči med sredo in četrtkom raztrgano poldrugo leto staro tele in je bilo večinoma požrto. Zver je tele vlekla 30 do 40 korakov daleč. Tele je napadel in požrl najbrž volk.

Po svetlu.

Edisonov bodoči ljudski dom. Edison, ki je s svojo iznajdbo za vlijanje cementnih hiš zpižal gradbene stroške za štiri petine, se sedaj peča z vprašanjem, kako bi se dala hiša na najcenejši način opremiti s pohištvom. Izjavil je, da bo v kratkem mogel človek za 7000—8000 kron imeti novo, z vsem potrebnim popolnoma opremljeno hišo, ki stane sedaj najmanj 25.000 K. »Tudi priprostemu delavcu hočem omogočiti, da svoj dom okraši z umetniško lepim in obenem trpežnim pohištvom. Popolna spalna soba bo stala 25 K. Za sedaj je moje pohištvo še težje, nego navadno leseno, a upam, da bom teže za četrtino zmanjšal. To novo pohištvo se bo dalo barvati in polirati in bo izgledalo kakor najboljši in najlepši les.«

S cesarskega dvora. Kako težko nalogo ima dvorno uslužbenstvo, naj sledi iz sledečih podatkov. Te dni so na Dunaju zborovali zdravniki in naravoslovci. Končno so bili povabljeni na dvor. Sprejema se je udeležilo nad 7000 udeležencev. Pozdravil je goste nadvojvoda Franc Jožef, Dvorni svetnik vitez Prilezsky je imel veliko opravka, da se je vse srečno izvršilo. Koliko je bilo opravka, se vidi iz tega, da je bilo použitih slaščic z imenom »Canapées« 24.000 kosov, poleg tega še 10.000 drugih. Sladoleda se je oddalo en hektoliter v granitnih porcijah, 2000 kozarcev limonade, odprlo se je 1600 steklenic šampanjca. Iz tega se sklepa, da je bil obisk res velikanski. Nadvojvoda se je poslovil ob pol 9. uri zvečer najprisrčneje od različnih učencov.

Nov tunel med Francosko in Švico. Dne 2. oktobra ob 7. uri zvečer je bil dovršen novi železniški predor v Mont d'Oru. V tem času so delavci podri zadnjo plast zemlje v sredini predora, pri čemur se je tudi ugotovilo, da se je pri kopanju obdržala smer tunela z izvanredno točnostjo. Novi predor je največja umetna zgradba na progi Frasnue-Vallorbe. Dolg je 6099 metrov ter vodi na francoskem ozemlju v dolžini 5109 metrov, na švicarskem pa 990 metrov. Dela so bila proračunana na 32 mesecev, a so trajala 34 in pol meseca, to pa zaradi znatne množine vode, ki je mnogokrat dosegla tudi 10.000 litrov na sekundo. Dela za ureditev proge do vhoda v tunel z obeh strani bodo trajala še kake štiri mesece. Ko bo ta železniška proga izročena prometu, bo vožnja med Parizom in Lausanne za eno uro krajša od dosedanje.

Predor pod Donavo. Kakor Themisa v Londonu in Spreja v Berlinu, se ima v kratkem tunelirati tudi Donava. Rumunija namreč — ugotovuje še en most čez Donavo — iz vojaških kakor splošno prometnih ozirov. Težava je pa v tem, da bi bil most v vsakem slučaju preveč izpostavljen sovražnim napadom. Sedaj je inženjer Assan napravil načrt za poddonavsko zvezo. Predor bi bil na obeh izhodih utrjen in zavarovan ter za sovražnika nedosegljiv; stroški bi ne bili višji nego za most. Ta načrt Rumuni resno proučujejo.

Gorki nevarno bolan. Kakor se poroča iz Neapolja, se je bolezen ruskega pesnika še poslabšala. Na energično željo zdravnikovo se je dal prepeljati z otoka Capri v Neapolj, a je dejal, da pojde nazaj na Capri, da bo dovršil še nekatera dela, in naj ga to stane, kar hoče, če tudi življenje. Leta 1903. so bili pisatelji Korolenko, Čehov in Gorki izvoljeni za častne člane petrograške akademije znanosti in umetnosti. Ker pa vlada ni potrdila izvolitve Gorkega, sta tudi Korolenko in Čehov odklonila članstvo akademije. Zdej se poroča z Ruskega, da bosta Korolenko in Gorki iznova voljena za člane rečene akademije, ker se nadejajo, da bo vlada zdaj, ko je Gorki pomiloščen, potrdila njegovo izvolitev.

Bik za 136.000 mark. Da se lepi konji, zlasti pa žrebci, včasih izredno drago plačujejo, je pač splošno znano dejstvo, a pri goveji živini je kakšna izredno visoka cena nekaj nenavadnega. Taka nenavadna, rekordna cena je bila nedavno tega odšteta za plemenitega bika v državi Kolumbija v Ameriki. Omenjeni bik ni veljal nič manj nego 36.000 mark, ki je pa tudi najlepša žival, kar jih je bilo na veliki goveji razstavi, ki so jo priredili bogati ameriški živinorejci.

Maksim Gorkij je zelo bolan; na zahtevo bolnikov se je preselil v Neapelj, a pravi, da pojde nazaj na Kapri, četudi bi ga to stalo življenje. Iz Rusije se poroča, da je nade, da bosta Gorkij in Korolenko iznova izvoljena za častna člana peterburske akademije in da bo vlada Gorkega to pot po amnestiji tudi potrdila. Kakor znano, so bili Gorkij, Korolenko in Čehov že leta 1903. izvoljeni za častne člane akademije; ker pa vlada ni hotela potrditi Gorkega, sta odlikovanje odklonila tudi Korolenko in Čehov.

Pegoudove zračne vratolomnosti. Francoski aviatik Pegoud, ki je nenadoma zaslovel vsled svoje drznosti, se bo 26. t. m. produciral tudi v Budimpešti, za pozneje pa je angaževan v Ameriki. Pegoud se je pri eni svojih zadnjih produkcij prevrnil v zraku s svojim letalnim strojem štirikrat po vrsti, ne da bi izgubil ravnotežje. Privezan na sedalo, je plul celih 54 sekund v višini 800 metrov s prevrnjenim letalnim strojem ter se nato spustil proti zemlji, načrtavši v zraku arabesko s štirimi popolnimi krogi. Ko je pri tem prevratu izgubil njegov stroj nekoliko na brzini, se je Pegoud obrnil še enkrat in napravil peti krog. Ko se je povrnil v ravnovesje, se je dvignil ponovno v višino. Pri tretjem prevratu se je aparat tako zazibal, da je občinstvo preplašeno že mislilo, da mora priti do katastrofe. Pegoud pa je odmaknil roke in čakal, da se aparat sam povrne v ravnotežje. Zdi se, da bi bil Pegoudov letalni stroj absolutno varen pred smrtonosnim padcem. — Sedaj poročajo iz Pariza senzacionalno vest, da se je zgodil na aviatika Pegouda zavraten napad. Izginil je iz Pariza brez sledu. — Aviatik Bleriot je izjavil, da se boji, da je Pegouda zadela nesreča. Dne 18. oktobra pride Pegoud na Dunaj.

15leten deček umoril 7 oseb. Iz Nantesa poročajo: V vasi Bas Briage, občina Laudreau, je bil pri zakonskima Mabit v službi kot hlapec 15leten deček, po imenu Redurau. Mabit in hlapec sta pred nekaj dnevi delala v vinski kleti, pri čemer je nastal prepir, v katerem je pograbil Redurau za sekuro in ubil gospodarja. Nato je divjak letel v kuhinjo, kjer je ubil gospodinjjo, ki je bila v blagoslovljenem stanju, in dečko. Toda to še ni bilo morilcu dovolj. Usmrtil je tudi kmetovo mater in njegove tri otroke v starosti 8, 7 in 2 let, ki so spali v sobi. Samo četrti otrok, star 4 leta, ni postal žrtev brezvestnoža. Ko je izvršil svoje krvavo delo, se je vplel v posteljo in mirno zaspal. Ko so ga drugi dan aretovali, je svoj zločin popolnoma priznal. Pa pravijo, da rod na Francoskem brezverska šola krasne sadove!

V ječi umrl vsled lakote. V ječi v Bedfordu je umrl neki mož, po imenu Davis, ki je bil obsojen na 15 mesecev prisilnega dela zaradi tatvine. Branil se je vsake hrane, samo od časa do časa je spil nekoliko mleka. To je prvi slučaj, da je kdo vsled stavke z lakoto umrl.

Švedska kraljica-vdova na smrtni postelji. Iz Stokholma poročajo, da je pričakovati vsak čas smrti kraljice-vdove Zofije.

Čudni gostje na velikem Sv. Bernardu. Bilo je nekega večera koncem septembra. Bilo je zimsko vreme in sneg je padal v gostih kosmičih. Tedaj so menili v samostanu opazili ogromen črn oblak, ki se je obupno boril s snegom in se bližal... Bile so lastavice, ki jih je v gorah prehitelo nevreme. Dobri menihi so hitro spoznali položaj in hiteli odpirati vsa okna in vrata v samostanu. Bil je že skrajni čas. Utrujeni pirnati potniki so se poglani z zadnjimi močmi in kmalu napolnili vse celice, dvorane in hodnike v samostanu in zasedli

vse prostorčke. Menihi so nato okna in vrata zopet zaprli, da je bilo ptičicam čez noč bolj gorko. Ko je pa zjutraj solnce posijalo, so zopet vse odprli in lastavice so nadaljevale svojo pot. Žal, da so prejšnji večer mnoge omagale tik pred gostoljubno samostansko streho. Zjutraj so menihi po zasneženih brdinah opazili na stotine črnih madežev: bile so lastavice, ki so omagale in bedno poginile.

Bolezen tistih, ki mnogo bero: Proti jeternemu zaprtju, posebno pri počasnem načinu življenja se priporoča vsak dan zjutraj na tešče piti kozarec peštanske Franc Jožefove grenčice, nekoliko segrete in nato se temeljito izprehoditi. S pospešenim gibanjem črevesa, ki ga povzroči naravna Franc Jožefova grenčica, se krvni tok v spodnjem delu telesa znatno pospeši, vsled česar kmalu izginejo neprijetni pripetljaji in ima bolnik potem občutek, kakor da je ozdravel od kake težke bolezni. Priporočajo jo »Lancet«, »British Medical Journal«, »Canadian Journal of Medicines« in še mnogi drugi ugledni strokovni angleški in ameriški časniki. Dobi se v lekarnah, drogerijah in pri prodajalcih rudnic. Ravnateljstvo Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev Budimpešti.

Romarska pot Slovakov na Velegrad — veleizdaja. Enooki kalvinec Tisza, ki na Ogrskem brezobzirno zatira svobodo tiska ter kruto preganja urednike nemažarskih listov, pripravljala novo akcijo proti Slovakom. Tiszovi organi so si vzeli za pretvezo božjo pot Slovakov na Velegrad, ki jo proglašajo za veleizdajo. Madžarski šovinisti prete z novimi represalijami in kanjijo zlasti slovaška gospodarska podjetja ovirati. Tudi poslanec Juriga nima nič dobrega pričakovati, ker je vodil »veleizdajalce« na Moravsko. Baje se nekateri Arpadovci že kesajo, da si niso izmislili »velegrajske kuge«, da bi ne bil smel noben Slovak prestopiti moravsko-ogrske meje.

Kariera ključavničarskega pomočnika. Mestni odbor v Stollbergu na Saškem je imenoval za častnega člana meščana svojega rojaka virtemberškega stavbnega ravnatelja pl. Bacha. Profesor Karel pl. Bach je eden odličnih sotrudnikov grofa Zeppelina in biva sedaj v Stuttgartu, je pred 50 leti odšel iz svojega rojstnega mesta Stollberga kot boren ključavničarski pomočnik po svetu. Vsled neumorne samoizobrazbe pa je napravil izpit za inženerja ter je postal končno docent in profesor na tehnični visoki šoli v Stuttgartu, kjer mu je virtemberški kralj v priznanje njegovih zaslug za povzdigo virtemberške industrije podelil plemstvo.

»Sodrug« bi radi delili — namreč bogato zapuščino Beblovo. Berlinski »Vorwärts« namreč piše: »Po smrti Bebla so dediči sodruga Bebla prejeli že toliko prošnji in pisem za podporo, da bi moralo biti zapuščeno premoženje mnogo večje kot je v resnici, ako bi se vsem tem prošnjam hotelo vsaj deloma ugoditi.« Sodrug si torej hoteli deliti, pa so se jim zmešali računi. O svoječasni dedščini Beblovi piše sledeče: »Vse premoženje poročnika K. je znašalo nad 800.000 mark, od česar je dobil Bebel 400.000 mark. Od tega je plačal Bebel svojim sestram 132.000 mark, socialnodemokratski stranki je dal 45.000 mark, tako da je od cele vsote 400.000 mark ostalo Beblu samo 182.000 mark, torej niti polovica.« Zanimivo, kako zna socialnodemokratsko časopisje braniti zasebno lastnino, če pripade voditeljem rdečih proletarcev.

Nesramnosti brezvercev. Velika loža francoska, ki je ne smemo zamenjati z »velikim orijentom«, kateri predstavlja drugo skupino prostozidarjev, je pričela zadnjo nedeljo z rednimi sejami. Veliki mojster je Mesureur, ravnatelj ubožnih uradov v notranjem ministrstvu. Ta loža je kupila pred kratkim samostan menihov sv. Antona, h kateremu pripada tudi kapela in obširna kriptna. Samostan je veljal čez 1.400.000 frankov, a je bil od famoznega likvidatorja Dueza prodan za 350.000 frankov na nekega Bernheima, ki ga je prodal sedaj po štirih letih loži za 400.000 frankov. V kripti se bodo vršili »rituelni« obredi lože. Kapela je začasno še oddana nekemu kinopodjetju, ki predstavlja najdvojnilejše filme.

Nadebudna mladina. Lvovsko deželno sodišče je obsodilo gojenca 6. gimnazijskega razreda Mihaela Zaluzyna zaradi vloma na tri leta težke ječe. Neki soobtoženi tovariš je bil oproščen.

Ponesrečen roparski napad v banki. V bavarski hipotekarni in menični banki v Monakovem je 4. t. m. dvignil neki sluga 70.000 mark. Nenadoma pa je priskočil k njemu neki tujec in v istem trenutku pa mu je hotel z druge strani iztrgati nek drug neznanec denar. Navzoči bančni uradnik je začel klicati na pomoč ter je pritisnil na električni gumb. V istem trenutku so se električnim potom zaprli vsa

vrata v poslopu, nakar so oba neznanca, ki sta bežala proti izhodu, prijeli. Roparja nočeta o svojih osebah ničesar podrobneje izpovedati.

Pošto bodo vozili iz Pariza v Havre z aeroplanom. Francoski ministrski svet je sklenil, da bodo del južnoameriške pošte za poskušnjo vozili z aeroplanom.

Ponesrečena japonska torpedovka. Med vajami je počil na torpedovki Isatsuki kotel. Ladja je bila v dva dela pretrgana in se je takoj potopila. Dva mornarja sta bila mrtva, 16 pa ranjenih.

Aretirani ponarejalci bankovcev v Bosni. Zaprli so v Bjelinu ponarejalce bankovcev, ki so jih že dalje časa iskali. Bili so štirje; vodil jih je 70letni fotograf in graver Englert. Ponarejal je 10 in 20 kronske bankovce.

Zanimiva imena cest. V Skadru se kaže, kot poročajo, vesel napredek. Mesto kaže sedaj mnogo prijaznejše lice kot prej. Posebno zanimivo je imenovanje posameznih ulic in trgov, ki se vrši časi in posebnim razmeram v Skadru primerno. Tako je na primer v Skadru sedaj Cesta Edvarda VII., Franc Ferdinandova cesta, Trg petih narodov itd. Tudi po Radeckiju in Garibaldiju so imenovane ulice. Ponos Skadra pa je Mednarodna cesta, ki je ena najlepših tega mesta, čegar eliti služi za promenado.

O bolezni soproge ekskralja Manuela, kraljice Viktorije Avguste poročja »Schles. Zeitung« iz Lizbone od tamošnjega zastopnika kralja Manuela, da razširja senzacionalne vesti o tej bolezni republikanske vlada, ki se čuti vznemirjena vsled poroke kralja s hčerjo kneza Hohenzollern. Kralj Manuel se je med boleznijo svoje mlade žene izkazal kot zelo skrben soprogo. Kraljica je bila namreč tako nepredvidna, da se je v mrzlih septemberskih večerih izprehajala v lahki poletni obleki ob Starnberškem jezeru ter se vozila tudi v odprtem avtomobilu, vsled česar se je znatno prehladila. Prehlajenje je imelo za posledico infekcijsko hripavo nevarnimi stranskimi pojavi ter je zdravnik dr. Romberg odredil, da se kraljica prepelje v bolnišnico. Kralj Manuel se je moral zadovoljiti s podstrešno sobico, kajti preselil se je sam istotako v bolnišnico, da je mogel biti vedno v bližini svoje soproge. V kratkem bodo prepeljali kraljico v Sigmaringen in koncem oktobra se bo kraljeva dvojica preselila v svojo stalno rezidenco v Richmond. Republikanci, ki so se že veselili na škandal, povešajo sedaj glave, kajti postopanje kralja med boleznijo svoje soproge je povečalo njegovo populariteto med portugalskim ljudstvom.

Ruski proračun za šole se je za leto 1914. povišal za 18 milijonov rubljev (47.763.000 K) ter znaša 161.630.000 rubljev ali 409.934.000 kron. Za ljudske šole je določenih 68.856.000 rubljev (175 milijonov kron). Na vsakega ruskega prebivalca odpade po 2 K 51 vin. Bodoče leto se otvori 22 novih gimnazij in 13 realk.

Zadnje vesti.

RADI BOLEZNI ZAPRLI ŠOLO V LJUBLJANI.

Med učenkami deklishe osemrazrednice pri Sv. Jakobu se je pojavila škrlatinka. Zdravstveni svet je radi tega odredil, da se zistira pouk do vstetega 20. oktobra. Tri učilnice so takoj razkužili.

SRBI NIČ NEČ NE PRODIRAJO.

Belgrad, 11. oktobra. V nasprotju z vestjo, da je srbski general Ivanović dobil povelje prodirati dalje v Albanijo, se tu zagotavlja, da je srbska vlada izdala povelje, da srbske čete ne prodirajo dalje v notranjost Albanije. Poveljništvo je prodiranje ustavilo.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 11. oktobra. »Reichspost« poroča, da je vest, da bi bila Avstrija izrekla svoje mnenje, če Srbija zasede strateške točke v Albaniji, neresnična. Avstrija ni v kaj takega nikoli privolila. Avstrija je nasprotna glasom izjave Pašiča prepričana, da bo Srbija sklepe londonske konference v polnem obsegu spoštovala.

SRBIJA IN NEMČIJA.

Belgrad, 11. oktobra. Srbska vlada je prosila nemško vlado, da ji pošlje uradnika, ki bi študiral poštne razmere in nato predložil načrte za saniranje.

ISA BOLJETINAC.

Belgrad, 11. oktobra. Uradno javljajo, da so vse vesti o zajetju arnavskega vodje Ise Boljetinaca kakor tudi vsi detajli teh vesti popolnoma izmišljeni.

NAPAD NA PREDSEDNIKA KITAJSKÉ REPUBLIKE.

Peking, 11. oktobra. Tu so zaprli načelnika policije na kotjih, Chena,

ki je bil od vstahev podkupljen, da **ODGODITEV PROCESA RADI RITU-**

ALNEGA UMORA?

Kiev, 11. oktobra. Govori se, da bo državno pravdnštvo v znanem procesu radi ritualnega umora predlagalo, naj se proces odgodi.

POŽAR.

Oldenburg, 11. oktobra. Tu je začelo goreti v rezidenčni palači. Zgorelo je podstrešje. Dragocena knjižnica in zbirka slik sta mnogo trpeli.

KONKURZ.

Budimpešta, 11. oktobra. Lesna tvrdka Izidor Guttman de Gelse v Ungvaru je prišla v konkurz. Pasiva se cenijo na tri in pol milijona kron.

IZREDEN SLUČAJ SMRTI.

Budimpešta, 11. oktobra. Lastnik urada za posredovanje služb Friderik Arvai je pozabil zvečer, predno je šel spat, ugasniti svečo, ki je bila na nočni omarici. Sveča je padla na zraven ležeči revolver, ki se je splozil. Kroglica je zadela Arvaija v srce. Bil je takoj mrtev.

SAMOUMOR ČASTNIKA.

Lugos, 1. oktobra. Poročnik ogrske domobranske artiljerije Josip Steinbrückner si je včeraj prerezal z britvijo vrat in je izkrvavel.

NESREČA NA MORJU.

Liebau, 11. oktobra. Na visokem morju je vsled viharja utonilo 12 ribičev.

MONOPOL VŽIGALIC NA OGRSKEM.

Ogrsko finančno ministrstvo je že izdelalo zakonski načrt, po katerem se uvede na Ogrskem monopol vžigalic. Vlada kupi 24 tvornic, ki na Ogrskem izdelujejo vžigalice in jih odda za dobo 24 let v najem vžigalskemu trustu. Cena vžigalicam se ne poviša.

PORTUGALSKA NA ROBU PROPADA.

Portugalska vlada je sedaj v zelo težkem položaju; dežela je sedaj v trojni krizi: verski, politični in gospodarski.

Verska kriza je zadosti znana, zato ni potrebno, da bi jo še natančneje opisali. Politično krizo označuje dobro aretacija treh individujev, ki so hoteli usmrtiti ministrskega predsednika Alfonza Costa. Ti trije napadalci, oboroženi z bombami in bodali, so priznali pri aretaciji, še predno so mogli izvršiti svojo namero, da jim je žal, ker svojega namena niso dosegli. Sindikat, ki je sklenil smrt Coste, bo pa gotovo našel druge odločne može, ki bodo prej ali slej izvršili smrtno obsodbo nad predsednikom. Aretovani trije napadalci so namreč znani sindikalisti.

Znano je, da vodi Costa že dalje časa hud boj s portugalskimi sindikalisti. Njegovim rabljji so zatrli pod kakršnokoli pretvezo vse potom zakona avtorizirane organizacije in zaprli voditelje delavcev. V Lizboni so zaradi tega vse industrijske stroke v hudi krizi. Tiskovna in društvena svoboda sploh več ne obstoja. Costa je izrečen avtokrat. Parlament pa je zaradi notranjih konfliktov med strankami popolnoma nezmožen za delo. Ljudstvo je nezadovoljno in se upira Costovi strahovladi. Vlada dolži delavce, da se družijo z monarhisti, s katerimi skupno spletkarijo proti republiki. Ječe so zopet prenapolnjene s političnimi jetniki. Vlada pa se ne straši nobenega še tako sramotnega sredstva, da dela zase primerno razpoloženje. Tako n. pr. dolži Costa monarhiste, da so oni najeli omenjene tri napadalce. Jasno je, da se na ta način od dna zastruplja in korumpira politično življenje. Izdajstvo, zalezovanje, ječa in končno tudi sekira so znamenja te »svobodne« republike. — Gospodarski položaj postaja seveda na ta način od dne do dne žalostnejši in neznošnejši. Celot republikanski listi pričenjajo že predbacivati vladi to slabo gospodarstvo. Izseljevanje se je vsled neznošnih razmer grozno razširilo. Samo v zadnjih šestih mesecih je več kot 30.000 Portugalcev zapustilo svojo domovino. — Kar se tiče financ dežele, ni ničesar drugega za pričakovati kot bankerot, ki stoji pred vrati. Doslej se je itak samo s ponarejenimi proračunskimi izkazi in napačnimi bilanci posrečilo vzdržati podrtijo »slavne« republike s težavo nad vodo. Dolgo časa pa to ne bo več mogoče. — Ako se vse to vpošteva, se nikakor ne smemo čuditi, ako so mnogi mnenja, da bo republika trajala le malo časa in da so brez humorja poročila listov, da nameravata kralj Manuel in njegova soproga čakati v Londonu toliko časa, dokler ne bo zopet prestol prazen.

Štajerske novice.

š Np klub v štajerskem deželnem zboru. Dne 9. t. m. zvečer so se zbrali poslanci Brandl, Riemelmoser, Schwab in Kanzler v Gradcu k sestanku in so si osnovali samostojni deželnozbornski klub, ki se zove »nemški centrum«. Predsednik mu je

poslanec Brandl, podpredsednik pa poslanec Schwab.

š Hud udarec za vinorodne Haloze. Graškim listom se 10. t. m. poroča, da je dne 9. oktobra uničila toča velik del vinogradov v Halozah. Grozdje, ki je že čakalo trgatve, je skoro do cela uničeno.

š Iz Brežic. Po dolgem odmoru vprizori Čitalnica v Brežicah v nedeljo, dne 12. oktobra t. l., ob 7. uri zvečer v brežiškem Narodnem domu gledališko predstavo. Igra se burka: »Vražja misel«, ki bo s svojo velekomično vsebino gotovo vsakega obiskovalca zadovoljila. Ker se predstava konča že ob 10. uri in ker je Čitalnica nujno potrebna novih kulis, se pričakuje obilne udeležbe.

š Odlikovan slovenski orožnik. V Gradcu je bila pretečeno soboto v tamošnji orožniški kasarni izvanredna slovesnost. Stražmojster Miha Slavič je bil dekoriran z zlatim zaslužnim križcem. Slavnosti so se udeležili razni visoki vojaški dostojanstveniki in zastopniki orožniških poveljstev s Štajerskega ter slavjenčevi sorodniki. Polkovnik pl. Kostenzer je imel na slavljence nagovor, v katerem je slavil njegovo 36 letno zvesto službovanje. Nato mu je pripel zlati križec na prsi. Navzoče vojaštvo je nato pred častniki in dekorirancem defiliralo, nakar so slavljence generalni in častniški čestitali. Slavič je služil 36 let neprenehoma pri žandarmeriji, do l. 1900. je bil slavljence okrajni poveljnik v Mariboru, od tega časa pa je instrukcijski podčastnik pri nadomestnem dež. oddelku v Gradcu. L. 1898. je cesar Slaviča odlikoval s srebrnim zaslužnim križcem. Slavljencec je doma od Sv. Jurja ob Ščavnici in se ne sramuje svojega slovenskega rodu in jezika, kar bi bilo tudi mnogemu njegovemu tovarišu na Štajerskem pripočati.

š Smrtna kosa. V Gradcu je umrl c. kr. deželni sodni svetnik v pok. g. Josip Mihelič, star 64 let.

š Štajerski perutinarji imajo 25. in 26. oktobra v Mariboru svoj sestanek. Dne 25. si bodo ogledali vzorna dvorišča za perutnino v Razvanju pri Mariboru, dne 26. t. m. pa je izlet v Kamnico, kjer si tudi ogledajo napravo vzornih perutinarjev.

š Trgatev na štajerskem, posebno v Ljutomerskih in Slovenskih ter Haloških goricah se začne v ponedeljek, dne 13. oktobra. Zadnji topli čas posebno ugodno vpliva na razvitek grozdja. Mošt bo imel 15% do 18% sladkorja, v najboljših legah do 20%. Nekateri vinogradniki so že dvakrat »podpirali«.

KNJIGOTRŽTVO.

Grafenauer: **Zgodovina novejšega slov. slovstva**, I. del: Od Pohlina do Prešerna. 2 K, vez. 2'80 K. — II. del: Doba narodnega prebujanja. 6 K 20 h, vez. 7 K 20 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — To je klasična zgodovina slovenskega slovstva, ki je izšla iz peresa našega znanega kritika in strokovnjaka. Zgodovina se odlikuje po svoji dovršenosti in popolnosti, kajti pisatelj je porabil vse vire, ki so bili sploh na razpolago. Knjiga se čita kot mična povest, ker se v nji zrcalijo vsi kulturni in narodnostni boji tedanje dobe. Te zgodovine ne sme manjkati nobenemu Slovencu.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Glasba.

Nove orgle na Brezjah. Na Brezjah so dobili zadnji čas na veliki kor nove orgle s 46 pojočimi izpremenji, šesto delo orglarskega mojstra g. Antona Dernača iz Radovljice. Prejšnje od Manracherja narejene manjše orgle so stale nasproti kapeli Matere božje in so kolikortoliko kazile cerkev, zlasti pogled na veliki oltar. Sedaj, ko stoje nove mogočne orgle na glavnem koru, izgleda cerkev dosti lepše, bolj ubrano in zaokroženo. K temu obilo pripomore

Po bolezni

sledi navadno čas, v katerem se ozdravljenec počuti slabega in celo pri najmanjšem naporu utrujenega. To stanje zahteva pri otrocih kakor pri odraslih posebne pozornosti. Poleg tečne hrane zelo dobro služi ozdravljenec vedno lahko prebavljiva

Scottova ribje oljnata emulzija

ki mu vzbudi prav posebno še veselje do jedi. V Scottovi emulziji se nahajajoče najfinejše ribje olje, odstrani prej kot skoro kako drugo sredstvo, slabost in telo okrepi ter vzbudi zopet veselje do življenja.

Scottova emulzija učinkuje v poletju ravnotako kot v hladnejših letnih časih.

Cena originalni steklenici K 2-50. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamenju na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarnu za poskušnjo.

tudi nova, od radovljiškega podobarja Pavlina izdelana orgelska omara, ki je svetlo pleskana in zares krasna. — Kolavdacija orgel se je vršila v sredo, dne 1. oktobra popoldne in sta se kolavdatorja, č. g. P. Hugolin Sattner in Stanko Premrl vobče pohvalno izrekli o najnovjšem Derničevem delu. Posebno je ugajala izborna intonacija posamnih izpremenov: principalov, mikstur, violin, flavt in jezičnikov. V četrtek, dne 2. okt. pa se je vršila v cerkvi slavnostna glasbena prireditev. Ob pol desetih je bila sv. maša, ki jo je opravil č. g. superior P. Hieronim Knoblehar in je brezjanski zbor pod vodstvom ondotnega organista in pevovodje, g. I. kap. Boleta izvajal izbrane pesmi domačih in tujih skladateljev. Glasbena prireditev sama kot taka se je pričela po sv. maši in je nudila sledeči spored: 1. Callaerts: »Marche solenne«, izvaja g. I. Kap. Bolé. — 2. Gullmant: Variacije in fuga na temo »Stabat Mater«, izvaja g. Stanko Premrl. — 3. Griesbacher: »Kronana Devica«, poje cerkveni zbor. — 4. Rinck: »Fantazija«, izvaja g. I. Kap. Bolé. — 5. Rheinberger: »Pastorala«, izvaja g. Stanko Premrl. — 6. Zangl: »Marija kraljica«, šesteroglasno poje cerkveni zbor. — 7. Bach: Preludij v G-duru, izvaja g. I. Kap. Bolé. — 8. Pagella: Finale iz druge orgelske sonate, izvaja g. Stanko Premrl. — 9. Rud. Wagner: »Jubilate Deo«, poje cerkveni zbor. — Cela prireditev je zelo dobro uspela in to v orgelskih kakor tudi pevskih točkah. Čast prirediteljem! Naj bi se take prireditve le še pogosteje vršile ker bo le v povzdigo naše cerkvene glasbe.

Djulabije. Pod tem naslovom je obelodanil skladatelj F. S. Vilhar v dveh zvezkih celokupne svoje samospjeve z glasovirskim spremljevanjem. Prvi zvezek velja pet, drugi pa tri kroge. »Djulabije« se naročajo edino pri skladatelju v Zagrebu, Gunduličeva ulica št. 55. Kdor pošlje omenjeno vsoto, dostavi se mu delo poštne prosto.

Primorske vesti.

p Avstrijski psihiatri zborujejo v Gorici v petek in danes.

p Deželni zbor goriški ni imel za pretekli četrtek napovedane seje. Odložili so jo za prihodnji ponedeljek. Nešteto prošnji čaka rešitve, a večini se nikamor ne mudi.

p Goriški občinski svet je sklenil razširiti artilerijsko vojašnico in zgraditi kolarnico, kjer bi shranjevali pionirji svoje vozove in orodje. Prošnjo vojaškega poveljstva za zgradbo vojašnice bataljon trdnjavske artiljerije pa je občinski svet z ozirom na prevelike troške za sedaj odklonil.

p V goriško osrednje semenišče je nanovo sprejetih 31 bogoslovcev. V 1. letnik je sprejetih: za goriško nadškofijo 14 Slovencev, 1 Italijan; za tržaško škofijo 9 Slovencev, 1 Italijan, 1 Rumun; za poreško škofijo 3 Italijani. Pripomnimo pa, da je za goriško nadškofijo vloženih še nekaj prošnji slovenskih abiturientov. — Doslej je v osrednjem semenišču 78 bogoslovcev, med temi 49 Slovencev, 6 Hrvatov in 23 Italijanov. Slovenskih bogoslovcev za goriško nadškofijo je doslej skupaj 31.

p Naši zrakoplovci. V Dunajskem Novem mestu je napravilo zopet pet mornariških častnikov pilotsko skušnjo tako, da razpolaga naša vojna mornarica z že prav lepim številom preiskušnih zrakoplovcov.

— Čudne razmere pri delavski zavarovalnici proti nezgodam v Trstu. — Tržaška občina namerava zidati šolo. Prosila je za posojilo 250 tisoč kron pri gori omenjeni zavarovalnici, ki dobiva čez tretjino prispevkov s Kranjskega, dasi na Kranjskem nima naloženega niti vinarja. Posojilo bi se dovolilo le po 5% in z jamstvom kranjske dežele. Čudno je to, da je gospodom pri tej zavarovalnici, ki dela popolnoma »nepri-stransko«, bolj varno posojenih pri raznih tržaških regnikolih po 4¼% do 4½%, kot pri občini tržaški, za katero zahtevajo še jamstva dežele. Gospodje pri tej zavarovalnici so zelo občutljivi, če se jim kaj očita ter radi kličejo na pomoč sodišče. Toda njihovo gospodarstvo s tujim denarjem ni še menda dosti zmanj, zato se bomo z njimi že še pomenili ob priliki.

p Pohvala mornarjev. Od mornariške sekcije vojnega ministrstva je bilo pohvaljenih več častnikov in podčastnikov vojne ladje »Franz Josef I.«, katera se nahaja že tretje leto kot naša štacijska bojna ladja v kitajskih vodah, radi izvrstnega in vestnega opravljanja težke službe ob zadnjih nemirih na Kitajskem.

p Družba za izposojevanje vagonov za vino. V Trstu se je osnovala močna

družba, ki si je stavila nalogo, da si nabavi več primernih železniških vagonov, ki bodo sposobni za prevažanje vinskih sodov. Te vagone bode potem posojevala za primerno odškodnino, oziroma članarino onim, ki jih bodo rabili za svoje pošiljkatve.

p Smrtna nesreča v tobačni tovarni. V Rovinju se je v tobačni tovarni smrtno ponesrečil 31 let stari Nikola Dapiran, ki je zapustil vdovo in dva siročna otroka. Dapiran se je dvigal z dvigalom iz delavnice v nadstropje in je pri tem pomolil glavo prek ograje. V tem trenutku pa ga je udarilo po glavi padajoče dvigalo, ki ga je pri priči ubilo. Zmeda med 1000 delavk broječim osobjem je bila prve trenutke velikanska.

p Obesil se je. Sam se je obsodil v smrt na višala in dne 7. t. m. smrtno obsodbo tudi sam izvršil 76letni Blažov Tona iz Dvora pri Bovcu. Njegovi glavni tožitelji so bili verska mlačnost in zmaj »šnops«. Mlad je bil zunaj v svetu; svoje stare kosti pa je — kakor navadno — prinesel domov občini v breme.

p Roparski vlom v Solkanu. Dne 10. t. m. zjutraj okrog 2. ure so okradli v Solkanu gospoda Ivana Vuga, krojaškega mojstra, ki ima svojo delavnico ob državni cesti vis a vis hiše gosp. ravnatelja Tom. Juga. Vlomilci so prevrtili vrata in jih s koli siloma odprli. Odnegli so veliko izgotovljenih oblek vsake vrste in drugega blaga. Škoda je velikanska.

p Živinski oče. Iz Vogersega poročajo, da so ondi v torek, 7. t. m. prijeli orožniki okrog 50 let starega Ivana Furlanija, ki je na sumu, da je zlorabil svojo 15—16-letno hčer. Orožniki so nečloveškega očeta prepeljali v goriške zapore. Furlani je bil liberalec najhujše vrste. Bil je čitatelj najhujših svobodomiselnih listov, ki je v svoji brezverski in protiverski strasti šel tako daleč, da je hotel v hiši vse razbiti, ko je žena otroke hotela učiti moliti.

p Nezvesta uslužbenca. Tvrška G. S. Segrè v Trstu je sestavila izrednim potom inventuro in pri tem je našla, da jej manjka za kakih 6000 kron olja. Krivca sta bila kmalu zasačena v osebi nekega uradnika in voznika, ki sta si bila že dalje časa spravljala blago na stran in ga prodajala na svoj račun. Oba sta priznala svojo krivdo in ker sta obljubila, da poravnata škodo, ju šef tvrške ni javil policiji. To naklonjenost pa sta poštenjaka razumevala docela krivo, kajti sedaj so naenkrat dognali, da sta oba pobegnili iz Trsta, pustivši svoje rodovine v bedi.

p Zblaznel kuhar na ladji. Na parniku »Lika« ogrsko-hrvatske parobrodne družbe si je med vožnjo iz Senja na Reko v hipni blaznosti prerezal treh kuhar Ivan Varsanić iz Lovrana. Varsaniću, ki pač ne bo okreval, se blede venomer. On trdi, da ga hodijo obiskavat njegovi rajniki, da je ves svet kakor velika norišnica itd. Nikdo ne ve, kako da je tako nenadoma zblaznel.

p Reška bomba afera. Iz Pulja poročajo: Od onih 16 oseb, katere je policija aretovala radi suma, da so zapleteni v reško bombno afero, jih je sodišče 15 izpustilo. Sodišče je pridržalo v zaporu samo še enega osumljenca, in ta je znani Mazinijanec Almerigogna. Kakor znamenja kažejo, se bo vsa ta v največjem slogu započeta akcija raztopila v nič. Državno pravdnitvo je iz Rovinja poslalo sem svojega zastopnika v osebi dr. Štefeta. Tudi iz Reke se nahaja tu še nekaj organov tamošnje policije. Ti Mazinijanci, to so tiči. — Poroča se preko Budimpešte, da je povzročitelj bombnega napada na vladno palačo na Reki neki mladi odvetnik, ki je pisarniški vodja neke tudi politično zelo znane odvetniške pisarne na Reki. Zaslili so že več prič, ki so izpovedale o udeležbi te osebe pri atentatu. Reški guverner grof Wickenburg je bil 8. t. m. pri ministrskem predsedniku grofu Tiszi v Budimpešti zaradi te zadeve ter se posvetoval z njim o ureditvi reškega vprašanja.

p Preiskavanje podzemskih jam. Iz Baderne nam pišejo: Dne 26. septembra t. l. je bilo pri nas društvo za raziskavanje podzemskih jam iz Ljubljane. Preiskalo je s svojo požrtvovalnostjo in smrtno nevarnostjo več jam z namenom, da nam najde živo vodo, ki gotovo nikjer ni bolj potrebna kakor pri nas. Zal, da nekaterim gospodom od društva ni več čas dopuščal in so morali opustiti nadaljnje raziskavanje. Pač pa so nam obljubili, da pridejo prihodnje leto ter preiščejo celo okolico, kar gotovo ne bo brez uspeha. Navedeno dejstvo je spet nov dokaz, kako sočutje imajo z nami Hrvatji v Istri naši bratje v sosednji deželi Kranjski. Izrekamo torej vsem gospodom članom, posebno pa njegovi ekscelenci baronu Schwarzu kot predsedniku društva in nadinženirju Picku najtoplejšo zahvalo. Razmere pri nas v Istri so pač take, da nam ne preostaja drugega, kakor iskati pomoči pri Kranjcih, da nam ti

preskrbijo zdravo vodo in s tem preprečijo vsakovrstne bolezni.

p Nemška mornariška pehota v Pulju. Dne 9. t. m. ob 7. zvečer se je pripeljal po državni železnici iz Kiela v Trst oddelek nemške mornariške pehote: 2 častnika, 6 praporščakov in 75 mož. Oddelek je ob 8. uri 20 minut odpotoval naprej v Pulj, odkoder se odpelje z nemško vojno ladjo v Skader.

p Samoumor v Pulju. V sredo se je v Pulju iz samokresa ustrelil mornarični stavbinski delovodja Lochar tinger po imenu. Vzrok samoumora so denarne stiske.

p Angleški premog na Avstrijskem. Neka angleška družba, ki hoče začeti uvažati angleški premog v Trst, namerava zgraditi v Krminu velika skladišča, v katerih bode hranila svoje blago in je imela pripravljeno za slučaj potrebe v notranjosti avstrijske monarhije (?).

p Nemški pomoščaki v Trstu. V četrtek ob sedmih zvečer se je pripeljalo v Trst iz Kiela 2 oficirja, 6 praporščakov in 75 mož nemške mornarice, ki so vsi namenjeni v Skader, da zamenjajo tamošnjo nemško posadko. Čez dobro uro so došleci odpotovali v Pulj, da se vkrcajo na krov nemške vojne ladje.

p Smrt na dnu morja. Blizu Pulja je pri delih za vojno mornarico na dnu globokega morja smrtno ponesrečil potapljač Pavel Vernier. Kako se je zgodila nesreča, si še niso raztolmačili; dejstvo je le, da so ga potegnili na krov ladje mrtvega.

p Smrtna kosa. Umrl je v Gorici nagle smrti c. kr. carinski nadzornik g. Ivan Trošt. — V goriški bolnici je umrl g. Potočnik, ki je popravljaj orglje, klavirje in harmonije.

OTVORITEV GOSPODINJSKE ŠOLE PRI URŠULINKAH V LJUBLJANI.

Z novembrom se otvori pri uršulinkah v Ljubljani gospodinjstva šola. Pouk bo teoretičen in praktičen, da se učenke temeljito izobrazijo v vseh strokah, ki spadajo v gospodinjstvo; učilo se bo kuhe, šivanja, pranja, likanja, vrtnarstva, gospodinjstva, gospodinskih opravil, zdravilstva, vzgojskega itd. Učni načrt obsega tudi jezikovni pouk in računstvo. Poleg tega bodo obstojali posebni tečajji za eno ali drugo tu navedeno stroko, n. pr. kuharski tečaj, tečaj za šivanje itd., za one, ki ne vstopijo kot redne učenke gospodinske šole, da bi se udeleževale celokupnega pouka, ampak želé le nadaljnje izobrazbe v enem ali drugem zgoraj omenjenem predmetu. Pouk traja na gospodinski šoli 10 mesecev ter se vrši izvemših nedelje, praznike in še nekaj drugih ferialnih dni, vobče vsak dan od pol 8., oziroma 8. ure zjutraj do 6., oziroma pol 7. ure zvečer; le v soboto popoldne je pouka prosto. Redne učenke gospodinske šole morejo vstopati le v začetku šolskega leta (letos izjemoma z novembrom). Pouk v tečajih traja po želji in dogovoru; učenke lahko vstopijo in izstopijo, kadar je. Šolnina znaša za obiskovanje pouka na gospodinski šoli in v tečajih, — če se učenka uči navadne kuhe, — mesečno 10 kron; za pouk v fini kuhi je šolnina višja. Učenke gospodinske šole in kuharskega tečaja obedujejo v zavodu ter plačajo obed sproti po preračunani ceni. — Vpisovanje v gospodinsko šolo, oziroma tudi v tečaje se vrši dne 16. in 17. oktobra tekočega leta v uršulinskem samostanu, Kongresni trg št. 18, od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina, oziroma prispevek za učila znaša 5 K. — Vsa druga, natančnejša pojasnila pri vpisovanju.

Opozarjamo na današnjo objavo najstarejše ljubljanske izdelovalnice vozov I. Ban v Wolfovi ulici.

Celemu nalogu današnje številke je priložila znana tvrška M. Tomec, Mnichovo Hradišče, naročilnice v obliki dopisnic, ki naj bi se jih cenjeni čitatelji poslužili v slučaju potrebe.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Priljubljenost v 24 urah v tisučih
10	9. zveč.	736,7	11,1	sl. sever	jasno	
11	7. zjutr.	738,7	6,9	brezvetr.	megla	0,0
	2. pop.	741,9	12,0	sl. zab.	oblačno	

Srednja večerajšnja temp. 13,0°, norm. 11,4°.

SKNA in modno blago za gospode in gospe dobo zabavni najbolj iz prvovrstno izvoznico hiše 2306
= Prokop Skorkovský & sin =
ŠUMPOLEC (Češko).
 Velika izbira. — Vzeml za zahtevo franco. Na željo damo napraviti moške obleke tukaj.

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu ne samo kocke za govejo juho, nego izrecno

MAGGI JEVE kocke

po 5 v kajti te so

najboljše!

Samo prave z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem

Poskusite! Skrbna postrežbal

Ostanki 40 metrov za 18 K

lepo izbrani kanafasi, flanele, modrotisk, belo blago, itd. vse najboljše kakovosti, dolgi 3—12 m (vzorci ostankov se ne pošiljajo). Tudi sicer kupite laneno in bombažasto blago: platno, blago za rjuhe, damast, kanafas brisače, barhente, flanele za gospodinjstvo in oprave za neveste najceneje pri znani podkrkonoški tkalnici 2712

Jan. Shoda, tkalnica Cerveyu Hostelec št. 16, Češko
 Vzorec vsakomur zastoj in franco! Pišite ponje še danes.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo**

pri karlovovarijskem in drugih kopalniških zdraviljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopaljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,

železniška postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varih
 Prospekti zastoj in franco.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jstvinami in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kastner-u, Peter Lassniku** in **Andrej Šarabonu, Ljubljana.** 11

ELKA
 Modely 1913
 7/20 HP 4/30 HP 16/40 HP
Automobily Laurin & Klement
 akc. družba,

Tovarna v Mladi Boleslavi.
 Naročila sprejema:
A. PARZER-MÜHLBACHER, Imperialgarage, Graz, Pestalozzistrasse 37

Ovratnike za prečistito duhovščino
 priporočila **Josipina Podkrajšek**
 Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2
 — Naročila po pošti se izvrše točno. —

GLASBA.

*** Nove slovenske skladbe.** Izšla sta 4. in 5. zvezek »Novih akordov«, zbornika za vokalno in instrumentalno glasbo (založništvo L. Schwentner v Ljubljani). 4. zvezek »Novih Akordov« prinaša naslednje skladbe: 1. Stanko Premrl (Ljubljana): »Menuet« za klavir. — 2. Emil Adamič (Trst): »Trobentice« za otroški zbor in klavir. — 3. J. Ravnik (Praga): »Pozdrav iz daljave« za en glas in klavir. — 4. Peter Jereb (Litija): »Jutro« za moški zbor. — V 5. številki pa so objavljene naslednje skladbe: 1. Franc Gerbič (Ljubljana): »Mazurka« za klavir. — 2. Emil Adamič (Trst): »Vasujejo...« za mešan zbor. — 3. Stanko Premrl (Ljubljana): »Kdo je to?« za en glas in klavir. — 4. Emil Adamič (Trst): »Otroške pesmi: XI. Ga-ga!« za en glas in klavir. — Upravništvo »Novih Akordov« naznanja, da se je 5. številka »Novih Akordov« razposlala pomotoma pred natisom priloge ter bo vsled tega 6. številki priložena glasbeno-književna priloga imela dvojni obseg.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Berganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani, n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstv. zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških got. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja. Zavod temelji na vzajemnosti. Absolutna varnost. Cene premije. Sposobni **ZASTOPNIKI** naj javijo svoj naslov. Prospekti zastoj in poštnine prosto. 1780

Hiša z njivo
se odda z mesecem novembrom. Več so poizve na Sv. Petra nasipu št. 57 v Ljubljani. 3082

Vzajem v najem ali v svojo posest že obstoječo, dobro idočo **prodajalno z mešanim blagom** in tudi, če je zraven, **gostilno** najraje kje pri kakšni tovarni ali pri rudo- ali premogokopu na deželi. Odgovori naj se blagovoljno pošiljati na naslov: **Ivan Semič**, trgovec in gostilničar, Branica, p. štanjel na Krasu. 3084

UCENEC in UCENKA
se sprejmeta takoj pri **Anton Butara**, Novomesto, trgovina s špecerijo in železnino. 3017

SIR. 3000
Fini trapistovski sir izdeluje in pošilja po zmernih cenah **Franc Jesenovec**, mlekar, Preserje pri Ljubljani.

Mož srednje starosti išče službe kot **pisarniški pomočnik** **vratarja**
Sprejem pa tudi službo pri kakšni tovarni ali kaj primernege. Ponudbe naj se blagovoljno pošiljati na upravništvo »Slovenca« pod št. 2989.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336
Kemény, Kaschau (Kassa) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Lepa vila

za eno samo stranko na Spod. Štajerskem z velikim predvrtom in zelenjadnim vrtom blizu stavbišč. se ceno proda. Naslov se izve pri gospej **EMI GOLOB**, Ljubljana, Wolfova ul. 8, II. nadst. 3126

Obrtniški koledar za leto 1914.

Izdal Josip Hauptman, ofic. trgov. in obrt. zbornice v Ljubljani. Koledar ima zaobrtneke mnogo poučne vsebine, med drugim tudi knjigovodstvo zaobrtneke. Cena samo 70 v., po pošti 80 v. Dobiva se po knjigar-nah in pri izdajatelju v Ljubljani, Fran-covo nabrežje št. 7. 3126

Krainske klobase

po 20 in 40 vin. komad. najboljše vrste razpošiljam po povzetju od 10 K naprej, pri večjem naročilu pa poštnine prosto. Vsako sredo in soboto jih prodajam tudi na ljubljanskem trgu. **Josip Primo**, gostilničar in izdelovalec klobas. Selo št. 23 pri Ljubljani. 3117

Išče se izprašan

kurjač

za stroj. Zahteva se zanesljivost in treznost. Plača po dogovoru. Služba se lahko nastopi takoj. Več se izve pri g. **Josipu Hafner** v Škofji Loki št. 40. 3115

Dr. Fran Ogrin
c. kr. deželno-vladni koncipist

Josipina Ogrin, roj. Urh-ova
poročena

Črnomelj, dne 11. oktobra 1913
Brez posebnega obvestila

POZOR! Vile, stanovanjske hiše, stavbene parcele v mestu kot v okolici se pod jako ugodnimi pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo
Valentin Accetto,
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8. 1487

..... Dobro blago se samo hvali!

G. F. JURÁSEK vглаševalec glasovirjev in trgovec glasbil
Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin, harmonijev, gosli, kitar, tamburic, citar, harmonik itd. Najboljše strune „WEICHOLO“ in druge, ter vse potrebščine glasbil. Jamčim pismeno 10 let. Zavod za vглаševanje ter popravlja glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vглаšujem v »Glasbeni Matici«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom. — Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokovnjaki, kateri instrumente samo pokvarijo. — Edini samostojni strokovnjak za vглаševanje ter popravlja vseh glasbenih instrumentov je na Kranjskem koncesionirana tvrdka **G. F. JURÁSEK**.

Hiša v Ljubljani

z vrtom, dvoriščem in pritlikinami se zaradi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji proda. V hiši je gostilna, prostor pa je pripraven za vsako obrt ali stanovanja. Prihodnost zagotovljena. Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2923. (Znamka za odgovor!) 2923

Ceno češko posteljno perje
Kilo sivoga puljenega K 2.—, boljsega K 2.40, polbelega K 3.00, belega K 4.80, prima kakor puh mehkega K 6.—, vete-prima K 7.20, najboljša vrsta K 8.40, puh siv K 14.40. Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega inleeta, pernica ali spornja blazina 180 cm dolga, 110 cm široka po K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 21.—, 20cm dolga, 140 cm široka po K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, zglavnica 80 cm dolga 58 cm široka po K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm dolga, 70 cm široka po K 4.50, 5.50, 6.—, 3 delni žimnati modroci za 1 posteljo po K 27.—, boljše K 33.—. Pošilja se franco po povzetju od 10 K višje. Zamenja dovoljena, za neugajajoče denar nazaj. 2904
Poskušnje in cenovniki franco

BENEDIKT SACHSEL, Lobes pri Piznu 159, Češko.

Namesto K 12'—
Samo K 5'—

15.000 parov čevljev na zadrgo, podobnih sliki, čisto iz dobrega usnja z močno podkov. podplati, ki so bili namenjeni za pošiljatev na Balkan, pa so mi vsled vojne izostali. To zalogo moram v kratkem razpečati, zato jih razprodajam globoko pod ceno, par po samo K 5.—. Imam čevlje za moške in ženske v vsaki velikosti. — Razpošilja po povzetju: 3919
Razpošiljalnica »PERFEKT«, Dunaj VII, Neustiftgasse 137/46.

Zahtevajte vzorce! Barhant, flanele, modno blago, opreme

platno, damast, kanafas itd. same novosti, razpošilja franco izvozna tvrdka **V. J. Havliček in brat v Poděbradeh na Češkem.**
Razpošilja tudi franco po povzetju 1 zavoj 40 m raznovrstnih ostankov od poletnega in zimskega perila v širokosti 1 do 8 metrov samo za 18 K.
3135 **Ugodna prilika! Izredno ceno!**

Lepo meblovana soba

se išče za dva uradnika v bližini Kongresnega trga. — Ponudbe pod šifro »SOBA 2500/3148« na upravništvo Slovenca.

Razpisuje se služba 3133

organista in cerkovnika

na Prežganjem pri Litiji. S službo je združeno stanovanje, posestvo in gostilna. Več se izve pri župnem uradu.

Najstarejša delavnica za nove vozove in popravila vozov ter avtomobilov
I. BAN, Ljubljana
se je preselila s Poljanske ceste v Wolfovo ulico št. 12
ter se priporoča p. n. odjemalcem in naročnikom v nadaljna obilna naročila.
Istotam **shramba avtomobilov** čez zimo.
Sprejmeta se takoj v pouk **dva vajenca.** 3145

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne, od 400—700 litrov, proda po nizki ceni **FRAN CASCIO**, vinski trgovec, Ljubljana, Lingerjeva ulica št. 1, za škofijo. 3131

Jako dober, kratek **glasovir**
se ceno proda. Stari trg št. 22/II, levo. 3143

Z nastauka za prodajalniški pult
z zrcalnim steklom, 197 cm dolga, 68 cm široka in 11 cm visoka, se ceno prodaja pri **A. PERSCHE**, Ljubljana. 3144

DOBRO OHRANJENI 3142
pisalni stroji
kakor **Smith Bros, Remington, Ideal, Underwood, Smith Premier** itd. so po čudovito nizki ceni naprodaj. **Oliver Trading Office, Ljubljana.**

Otvoritev nove modne, manufakturne in suknene trgovine.

Tvrdka I. Grobelnik

naznanja otvoritev svoje popolnoma na novo opremljene manufakturne trgovine v prostorih znane stare prodajalne tvrdke

Franc Souvan sin na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani.

V spodnjih prostorih je modno in manufakturno blago, najbogatejše sortirano. V prvem nadstropju je velik oddelek za sukno, preproge in zavese. Velika zaloga novega in okusnega blaga ter ugodne cene dajejo pričakovanje na obilen poset prejšnjih in drugih cenj. odjemalcev.

Z velespoštovanjem **I. Grobelnik, prej Souvan sin.**

Beda bulgarskih beguncev.

(Piše O. Metod Ustičkov.)

Jambol, 1. oktobra 1913.

Najiskrenejše se bratom Slovincem zahvaljujem za dejanske dokaze krščanske ljubezni v našem težavnem položaju, ko so nas zlobni sovražniki oropali sadov naših zmag in so uporabili uprav satanska sredstva, da so nas oblatili z gnusnimi klevetami, ki so brez primere v zgodovini. Vse grško in slovansko pravoslavje se je zarotilo, da nas uniči, ker smo svobodoljubni in toleranten narod, ker naša ustava daje popolno svobodo vsem veram, torej tudi katoličanom, katere Grki, Srbi in Rusi vedno preganjajo. Gotovo imamo tudi mi svoje napake, toda naša narodna čast je nedotaknjena in zgodovina bo to že še izpričala.

Radovedni ste, kako se godi beguncem. Teško mi je vse popisati. Beda je tolika in mnogi prizori so tako pretresljivi, da bi se moral tudi naš sovražnik, naj bo še tako mrzlega srca, nad njimi razjokati. Čitali ste že o turškem klanju v Bulgar-Köju in v bližnji odrinski okolici. Ni vam pa morebiti še znano, da so nekoliko žen in otrok iz Bulgar-Köja odpeljali v Carigrad in jih izročili grškemu patriarhatu, ki jih je potem evropskim dopisnikom kazal kot uboge grške žrtve, katerih može in očete so Bulgari poklali. In celo nekateri slovanski listi verjamejo takim gnusnim klevetam.

Prosim, pridite kristjani iz zahodne Evrope ter pogledite po planjavi okoli Jambola pravoslavne in katoliške begunce, ki so izgubili svoje hiše, pohištvo in obleko; pogledite jih, kako v mrzlem dežju pod prostim nebom trepetajo od mraza. Matere nimajo toliko platna in perila, da bi mogle zaviti svoje novorojenčke, in uboga nežna bitja umirajo nekoliko dni po krstu. Pred par dnevi sem pokopal malo, dva meseca staro dekletce, ki se je prehladilo v hladni vlažni noči. Pogreb se je začel ob polomljenem vozu, ki služi namesto hiše; oče je vzel mrtvo dete v naročje, en deček je nesel križ in pogreb se je pomikal skozi Jambol proti pokopališču. Vsi prebivalci so nas pozdravljali z velikim spoštovanjem in vsi so bili globoko ginjeni ob pogledu na to skrajno bedo in nesrečo. Na pokopališču sem plačal grobarja in dal malo podporo neutolažnemu očetu.

Pridite in pogledite nežno in nadarjeno katoliško deklico iz Kukuša, gojenko usmiljenk, ki je drago plačala svoje veselje do glasbe. Ob prostem času se je namreč zunaj hiše zabavala in igrala na mandolino; med tem časom so Grki obkolili zavod in nesrečna deklica je morala bežati pred podivjanimi Grki. Bežala je štiri dni in noči brez spanja in brez požirka vode; na trudapolnem potu in v strašni vročini se je preživela z nekaterimi koreninami in sadjem, ki ga je pobirala ob potu. Prosim, pogledite to izobraženo deklico, kako izteguje svoje nežne roke in prosi koščka kruha.

Pridite in pogledite obnemogle matere, ki v naglem begu pred divjimi vojaki niso mogle nositi svojih malih otrok. In bulgarski vojaki, katere vam v zahodni Evropi opisujejo kot brezsrčne barbare, ti vojaki so pobirali uboge otročiče in so jih kljub svoji težki prtljagi nosili toliko časa, da so jih rešili nevarnosti; tako so naši hrabri in milosrčni vojaki rešili stotine otrok. Kdo bi se ne zgražal nad klevetami Srbov in Grkov, ki hočejo svoja grozodejstva npriti našim vojakom!

Danes zjutraj sem kupil čevljevke nekaterim otrokom, ki so prezebali v hladnem jutru. Ob prostem času jih poučujem v krščanski nauki. Zadnje nedeljo se nekateri katoliške deklice niso sramovale pristopiti k obhajilu, dasi so bile zelo siromašno oblečene, raztrgane, bose, brez nogavic in čevljev. Sklenil sem, da jim bom dal nekoliko podpore, da si morejo kupiti vsaj nogovice in čevlje.

Pred nekoliko dnevi sem srečal katoliškega Makedonca iz vasi Moin, severno od Gevgelija; pripovedoval mi je, da že skoraj dva meseca ni preoblekel srajce. Bežati je moral kar s polja in ni mogel ničesar rešiti. Dal sem mu nekoliko podpore.

Naše mesto se veliko trudi, da bi vse begunce spravilo pod streho; toda naše mesto je majhno, številni beguncev pa zelo veliko, in tako mora še mnogo beguncev ostati brez strehe. Radi bi še kaj pomagali skrajno siromašnim beguncem, pa kako, ko nimamo sredstev.

Katoliško gibanje med Bulgari postaja vedno resnejše. O tem vam bom ob priliki še kaj sporočil.

Naznanilo preselitve obrti.

Podpisani uljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem kupil od prejšnjega lastnika

vrtnarijo pri Sv. Križu

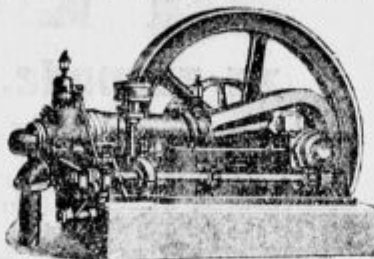
ter bom ondi izvrševal vsa vrtnarska dela. Prevzemal bom tudi **okrašenje in oskrbovanje grobov za Vsesvete**. Venci, šopki in vedno sveže cvetice se bodo vedno dobile ter se priporočam tudi za **dekoracije**.

Ker sem v vrtnarskem obrtu dobro izvežban, se vljudno priporočam za mnoga naročila. Spoštovanjem

Pavel Šimenc,

umetni, trgovski in pokopališki vrtnar, Sv. Križ pri Ljubljani, novo pokopališče.

3103 2

Tehnična pisarna Emanuel & Oskar Kraus

Via S. Nicoló št. 2 ♦ TRST ♦ Telefon št. 20-66

Uredba kompletnih industrijskih naprav vsake vrste, dalje napeljava električne luči in moči.

Glavno zastopstvo Draždanske tovarne za plinove motorje, prej Moritz Hille, Draždane. Najstarejša tovarna motorjev za nafto, sesalni plin, bencin, benzol in plin.

V prometu je čez 10.000 motorjev.

Visoka odlikovanja.

Stroji za opekarne za ročni obrat in Stroji za obdelovanje kovin, stružnice, za vrtanje, za dolbenje itd.

Stroji za obdelovanje lesa od tvrdke Adolf Aldinger, Obertuerkheim pri Stuttgartu. Oblični-Universal, krožne žage, stroji za vrtanje in dolbenje, stroji za ure-zavanje in za brusenje. — Kompletna mizarske naprave. 2275

Proračuni, ponudbe in tehnična navodila zastoj in poštnine prosto.

PETER LASSNIK

najstarejša ter najsolidnejša trgovina v Ljubljani

priporoča

svojo vedno svežo zalogo špicerijskega blaga, ter raznovrstne, vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba.

PETER LASSNIK, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

(Zvezda, nasproti nunske cerkve). — Največja trgovina in izposojevalnica klavirjev, vsega glasbenega orodja strun, in muzikalij na jugu Avstrije. 907

PAZITE na tu označene prve in najboljše dvorne tovarne: Bösendorfer, Hözl & Heitzman (neprekosljivi pianini z Lexofovo mehaniko) Rudolf (ne zamenjajte z Anton) Stelzhammer (najboljši krilni klavirji amer. sistema), Bratje Singl, Czapka, Laub, & Gloss (veliki 7 1/2 okt. konc. pianini), Hörügel (amer. harmoniji od 90 K naprej). Vzlic vsem poizkusom ne dobe od tu omenjenih najboljših tvornic nobenega klavirja zavisti bleđi trgovci, ki se drznejo slepiti javnost o „dobrem blagu“ dasi niti jednega pomembnega fabrikata nimajo v zalogi, kar se blagovolite osebno prepričati. Kot glavni zastopnik gorenj. najboljših tvornic opozarjam, da imam izključno jedino le jaz vedno 20-30 teh fabrikatov na izbiro. Svarim pred nakupom event. falsifikatov in navideznega pofelna. Prodajam po tovarniških cenah z znatnimi popusti in tudi na obroke od K 15— naprej brez zadatja in 10 letno postavno garancijo. — Uglasevanje in popravila strokovno solidno in ceno. Zamena naj-ugodnejša. **Alfonz Breznik**, učitelj Glasb. Matice kovnjak c. kr. deželnega sodišča, Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

D-mača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

SODI.

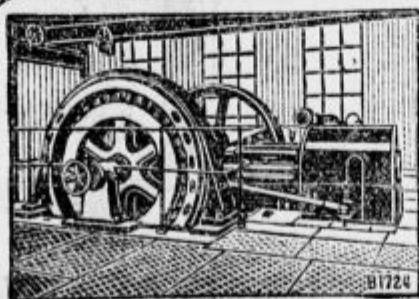
Več vrst sodov ima na prodaj A. Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2633

Nagrobne križe

kamenite podstavke za nagrobne križe, nagrobne svetilke, vsakovrstne peči, navadne preproste pa najnovejše do najfinejših izpeljav, štedilnike, kotle za žganje in pičo kuhati, slamoreznice robkarice za koruzo, stiskalnice za grozdje in sadne mlino, umetna gnojila in vsakovrstno železninarsko blago priporoča po najnižjih cenah na debelo in drobno veletrgovina z železnino

„**MERKUR**“
Peter Majdič v Celju

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

LANZOVE vročeparne Lokomobile z naravnost vezano Dynamo.

HEINRICH LANZ MANNHEIM

Naslov za brzojavke: LANZFILIALE DUNAJ.

Pisarna: DUNAJ VIII. Laudougasse 9. Telefon 1881 b.

Vročeparne-Lokomobile

z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmožnost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk Inženirja in ponudbe brezplačno.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
329 platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata EberlTrgovina oljnatih barv,
laka in firneža**Crkoslikarija**Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.**Firnež iz pristnega lanenega olja.**Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za
sobne slikarje.Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmeteOlje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREBkatera tvrdka se zdaj glasi: Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in
potrebščin, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih
zastopnikih na gasilna društva svoje **nemške cenike** in ponujajo svoje blago.**A. KUNC**Ljubljana,
Dvorni trg št. 3.

2707

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.Najnižje, stalne cene!
Ceniki na razpolago.**TRAJNO DELO**dobi mnogo delavcev in delavk pri podjetniku ANDREAS
ŠULIGOI v Trbovljah (Stajersko) in v Kočevju (Kranjsko)**Plača:** za moške od 16 do 40 leta starosti 3 do 3'40 K na dan
za ženske od 17 do 40 leta starosti 2 do 2'30 K na danV akordu zaslužijo moški tudi čez pet kron in ženske
tri krome in čez na dan. Delo je deseturno.

2958

**Kamnoseška
obrt**Priporočam slavnemu občinstvu v
Ljubljani in okolici svojo veliko zalogo
raznovrstnih**nagrobnih spomenikov**enostavne do nujfinejše izvršitve, dalje
grobnih okvirjev, plošč in raznih drugih
v kamnoseško obrt spadajočih pred-
metov.Ker se **razproda** vsa zaloga spome-
nikov, se prodajajo isti za lastno ceno.**Ignacij Čamernikova vdova**

Ljubljana, Komenskega ulica 26.

2781 5

Telefon števil. 16.

19

Telefon števil. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v LjubljaniStavbeno podjetništvo; pisarna za arhi-
tekturo in stavbenotehniška dela; tesar-
stvo in mizarstvo s strojnim obratom za
stavbena in fina dela; opekarne s stroj-
nim obratom v Kosezah in na Viču;
kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Pri-
poročam se za stavbena dela vsake vrste.Per ilo
za gospode zavodov
vedno v zalogi

Izvršitev oprem za naveste

Per ilo
za otroke
v zalogi

Ustanovljeno leta 1870.

PERILO**za gospode, dame in otroke**
lasnega izdelkaki je radi izvršnega kroja, točnega dela in nizke cene
daleč znano, priporoča**C. J. HAMANN**založnik perila ces. in kralj. Visokostij, častniških uniform.
zavodov, inštitutov, samostanov itd.**LJUBLJANA.**

Perilo po meri se najhitreje izvrši.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

perila za gospode. - Motorni obrat.

Najskrbnejše varovanje perila. - Najnovejši stroji.

Perilo se po načinu prve dunajske pralnice in likalnice
brez madežev kot novo lika in vse do srede vsakega tedna
vposlano perilo do sobote istega tedna izvrši.A ko doseže delo za čiščenje 6 K, se pošlje perilo frankovano nazaj,
pri znesku 12 K se poštnina za doposlano perilo vrne, tako,
da ne nastanejo za stranko s poštnino nobeni izdatki.

Znano najpoštenejša postrežba.

Posteljno perje, puh, kapok

Svojne potrebščine

Pralnica in posteljno perilo

Dr. Gustav Jägerovo volнено perilo :: Tetra-perilo

Kopalno perilo :: Dr. Lahmanovo zdravstveno perilo

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, —
polno zlatorujavo barvo da naši kavi
edino le dobroznani, izkušeni za-
grebški„kavin pridelek pravi : Franck.“
s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

emp 120/25.044

Idrijske novice.

i V pokoj stopi s 1. novembrom g. Alojzij Novak, c. kr. ravnatelj deške rudniške ljudske šole. Kot učitelj je služboval nekaj mesecev v Planini, nato pa čez 40 let v Idriji. Vodil je šolo skoro 19 let. Učencem je bil skrben učitelj, tovarišem v službi tudi kot ravnatelj dober prijatelj ter bil vedno naklonjen složenemu sodelovanju svetnih in duhovnih učiteljev. Prav iz srca želimo g. ravnatelju, naj vživa pokoj mnogo let tako čvrst, kakor je sedaj. Zbogom so izročili vodstvo deške šole g. Rafaelu Gostiša, c. kr. učitelju.

i Deželni odbor in naša okolica. Iz poročila kranjskega deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na Kranjskem v zadnjih letih posnemamo naslednje podatke, ki so zanimivi za našo okolico. Za popravilo deželne (sedaj državne) ceste Kalce—Idrija plača dež. odbor 48.620 kron, za novo okrajno cesto Žiri—Rovte bo prispeval 33 odstotkov do najvišjega zneska 69.000 K, za zgradbo Sore in Račeve v občini Žiri je dal 5200 kron, za vodovod v Črnem vrhu nad Idrijo je pomagal s 5565 K. Podpore podeli deželni odbor za naslednje zgradbe v občini Žire: zgradba občinske ceste Sopotov mlin—Popit 7920 K, zgradba občinske ceste Martinji vrh—Jesenovec 1033 K, poprava občinske poti Hlevišje—Sopotov mlin 1400 K, poprava občinske poti Ravne—Brekovec 2800 K, preložitev občinske poti v podobčini Vrh mimo Jezera proti Pili 200 kron. Vsi ti prispevki znašajo skupno 141.538 K. Izvršeni in v razpravi stoječi so sledeči projekti: zgradba okrajne ceste Spodnja Idrija—Kamomlja s proračunom 280.000 K, zgradba okrajne ceste Idrija—Vojsko, proračunjena 370 tisoč kron, zgradba okrajne ceste Savodenj—Ledine—Razpotje, ki bi stala 250.000 K. Tudi v raznih gospodarskih zadevah je deželni odbor v obilni meri pomagal, posebno pri živinoreji, travništvu, hlevih.

i Osmi razred na rudniški deklški ljudski šoli. Ministrstvo za javna dela je provizorično otvorilo tega razreda s pričetkom šolskega leta 1913/1914 pridilo pod pogojem, da država radi te nove naprave ne bo imela nikakih novih stroškov, zlasti da bodo zadostovale tudi po otvoritvi tega razreda dosežane učne moči in da se torej provizorično novo ustanovljeni osmi deklški razred zopet opusti, če se ustanovi zopet vzporednica k prvemu razredu ali sploh kaka vzporednica.

Tržiške novice.

i Slavnostno predstavo priredi jutri, v nedeljo, v prostorih društva sv. Jožefa deklška Marijina družba povodom petnajstletnice svoje. Pričetek ob pol osmih zvečer. Na sporedu je: Petje, Venček narodnih pesmi. Slavnostni govor. Sardenkova igra »Skrivnostna zaroka«. Dramatična legenda »Matere božje ključ«. — Predstojništvo vabi k obilni udeležbi.

i Osemrazrednico dobi Tržič v par letih. To radostno novico je prinesel deželni odbor, ki je v svoji zadnji seji dovolil ustanovitev osemrazrednice. Tudi c. kr. deželni šolski svet se je izrekel z ozirom na važnost industrijskega kraja, kakršen je naš trg, zanjo. Osemrazrednic je le malo na Kranjskem, edinole v Ljubljani in v Šiški. Te imajo značaj meščanskih šol. Zato bo vsak, ki ljubi napredek Tržiča, pozdravil z veseljem to pridobitev. Ker pa ni mogoče nastaniti osemrazrednice, ki bo morala imeti več sporednic, v starem poslopju, je nujno potrebno, da se čim prej zgradi nova šolska stavba. To zahtevata c. kr. okrajni šolski svet in deželni v Ljubljani.

i Premembe na tukajšnji ljudski šoli. Učiteljsko mesto učitelja Miklič, ki je šel v Kočevje, je prevzel učiteljski pripravnik g. Anton Vidic. Ker je dobila gđ. Ivanka Paternoster dopust do 15. marca, je zavzela njeno mesto provizorična učiteljica gđ. Ema Mesesnel.

i Jugoslovanska Strokovna Zveza priredi javno predavanje v nedeljo, 19. t. m., po deseti maši v društvu sv. Jožefa. Predava g. profesor Marinko iz Kranja.

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj kosm. zobotvorniški svetilni stroj
Seydlin izdelovatelj
O. Seydlin
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem. Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akratov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborna in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

Absolutno zajamčeno, pristno vino
Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinarijata pristna bela mašina in namizna vina letnika 1912 po 56 do 60 K za hektoliter, postavljeno na kolodvor v Ajdovščino. — Sortirano vino **—rizling—**

je po 65 K. — Manj kot 56 litrov se ne odpošilja. — Kleti nadzoruje vipavski dekan.

Kmetijsko društvo v Vipavi. 2515

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svoj znan tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši Krakovski nasip št. 26.

Izprašani optik Fr. P. Zajec, Ljubljana Stari trg št. 9 1135 1
Očala in ščipalniki natančno po zdravniških in znanstvenih predpisih. Velika zaloga toplomerov, barometrov, vsakovrstnih daljnogledov itd. itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom. Ceniki brezplačno!

Najboljše ogrske salame, fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klobase, prekajeno meso, slanino s papriko, najboljši pristni emendolski sir ter sladko čajno surovo maslo priporoča tvrdka **J. BUZZOLINI, Ljubljana, Stritarjeva ulica.**

Vsakdanje pošiljatev od najmanjše do največje množine po najnižji ceni. 2578

Proda se po ugodni ceni skoraj nov, krasen harmonij

ameriškega sistema s 13 registri, 3 vrste glasov. Posebno pripraven za kako kapelo ali malo cerkev. V slučaju se da tudi na obroke. Obrniti se je pod »TRIGLAV«, Poste restante, Ljubljana.

Inozemska družba išče za 1. november t. l. za Ljubljano izurjenega

KNJIGOVODJO

ki je popolnoma zmožen slovensčine in nemščine, francoščine pa vsaj deloma, dalje izurjeno

korespondentinjo

docela večjo slovensčine, nemščine ter francoščine kakor tudi nemške stenografije in stroje-pisja. Ponudbe z zahtevno plačo in I. referencami pod »B. C. Nr. 36 3113« na upravnishvto tega lista.

Pisarniški prostori

obstoječi iz 3 sob v sredini mesta se iščejo v najem za takoj. Ponudbe na speediterja FRAN UHER, pisarna za posredovanje stanovanj Ljubljanskega društva lišnih posestnikov, Ljubljana, Selenburgova ulica 4.

Stolpne ure

izdeluje **RICHARD LIEBING**, zapriseženi veščak in cenilec c. kr. trgovskega sodišča dunajskega na Dunaju XIII/10, Speisingerstrasse 66, za cerkve, mestne hiše, graščine, vojašnice, šole, tovarne itd. v najnovejši najboljši konstrukciji in solidni izvršitvi. Gradim tudi električna samo-navijanja pri novih kakor tudi pri obstoječih stolpnih urah ter izvršujem vsakovrstna popravila stolpnih ur. Cerkvam in občinam dobavljam tudi na obroke. Proračuni brezplačno. Pri vprašanjih se žele povsem enostavne skice in mere, na željo si pa tudi te preskrbim sam. 2519

Ivan Kacin Ljubljana Sv. Petra cesta 51

Prva slovenska harmonijev po amer. izdelovalnica harmonijev sistem. Izdelujejo se vsake vrste harmoniji za cerkve, šole, pevška društva itd. Sprejemajo se popravila starih harmonijev, klavirjev, harmonik itd. po najnižjih cenah. — Oddaja se tudi na obroke. **Cenik gratis in franko.** 3106

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke. Obstoji že nad 38 let. 3022
ANA HOFBAUER
imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja **Ljubljana, Wolfova ul. 4**
si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvljale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila. Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosí, da se pri naročilih izvli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Anton Presker krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Za njive in travnike, za sadje, zelenjad, za žito, vinograd moraš žlindra pridať!

Tomasova žlindra zvezdne znamke

je priznana najboljše in poceni, fosforatokisló gnojilo za jesensko setev.

Gotov učinek! Bogat donesek!

Pozor!

Tomaževa žlindra zvezdne znamke prodaja se le v plombaranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah.

Za vsebino fosforove kisline, ki je na vrečah označena, se da popolno jamstvo.

Zalogo zvezdne znamke ima veletrgovina »MERKUR« PETER MAJDIČ v Celju. Naročila na debelo in drobno se takoj izvršujejo. 2434

F. K. KAISER, puškar 30131
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.
Priporoča svojo največjo zalogo pušk in samokresov ter lovskih priprav. Avtomatične pištole: »Browning«, »Steyer« itd. **Najboljši topič »Salut«.**

V zalogi ima vse potrebščine za ribji lov, v največji izbiri po najnižjih cenah. Popravila koles (bicikljev) ter njih deli. Popravila točno in ceno. Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika. Cenik zastoj in poštnine prosto.

2 bencin motorja
dobro ohranjena, eden za 15 konjskih sil, drugi za 8 konjskih sil močan, sta po jako nizki ceni na prodaj. Motorja se vidita v obratu. — Naslov se izve pri upravnishvtu »SLOVENCA« 3064

Umetni zavod za cerkveno slikanje
J. HLAVKA
slikar cerkvenih podob
Praga Kral. Vinohrady
Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečastiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni. Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled. **Dopisuje se slovensko.** 3502 Najboljša priporočila.

umetne in sveže pripravljene v lepi izpeljavi, kakor tudi trakovke v vseh barvah pripravljene v tvrdki Ljubljana, Benedikt & Co., Pročar. ul. — Palača »Mestne bramlince«.
Vence,

2782

Prva slovenska izdelovalnica mostnih, živinskih in drugih tehtnic za trgovino in obrt, stavbeno in umetno ključavničarstvo
IVAN REBEK
CELJE, Poljska ulica 14
priporoča svoje tehtnice. — Ceniki na razpolago brezplačno in franko. 2163

Zahtevajte zastoj pošiljatev vzorcev
cefirja, blaga za postelje, flanele, barhenta, inleta, grizeta, damast-gradla, belega blaga, brisač, žepnih robcev, kakor tudi platna in bombaževine ter vsakovrstnega blaga, ki ga razpošilja po čudovito nizkih cenah tkalnice

Henrik Goldschmied, Bistra 118 pri Novem Mestu ob Meti, Češko.

40 metrov ostankov lepo sortiranih, flanele, barhenta, modrotiska, kaneva itd. prima kakovosti, 16 K. Ravno isti ostanki najlepše kakovosti 20 K. — Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Automatična past za podgane

K 4—, za miši K 2.40, ujamemo brez nadzorstva do 40 komadov v eni noči, ne zapustite nikakoga duha in se zopet tisoče šurkov v eni noči, a K 2.40. — Povsod najboljši uspehi. Razpošilja po povzetju
J. Schüller, Dunaj III., Krieglberg 6/II. 1188
Mnogo pohvalnih in priznanih pise, m

Najcenejše dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno. 537

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

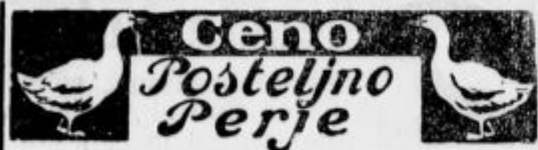
EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred Skofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

1 kg sivega skubljenega K 1.—, boljsega K 2-4), pol belega prima K 2-80 belega K 4.—, prima mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7.—, 8.— in 9.—. Sivoga puha K 3.—, 7.—, belega linega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od pet kg naprej franco.

Dovršene napolnjene postelje

z gostega, trpežnega, rdečega, modrega, rumenega ali belega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim postelnim perjem K 16.—, s pol puhom K 20.—, s puhi perjem K 24. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne vzglavnice K 3.—, 3.50, 4.—. Pernice 200x140 cm velike K 13, 15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.—, 5.50. Spod. pernice iz najboljš. gradiva za postelje 180x116 cm velike K 13.—, 15.—. Razpošilja od 10 kron naprej franco po povzetju ali predplačilu. 2419

Maks Berger Dešenica 195/4 Češki les

Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastonj.

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Ustanovljena 1892 Ustanovljena 1892

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani
Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina
glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-anini, harmo-niji (amerik.) najbolj slaviti-h tvrdk: Stelz-hammer, Rössler, Czerny & Hofmann, Höpfl in edino zastopstvo dvorne tvrdke Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke.
Najnižje cene. 358. 1

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelo-vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškimi, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-mentno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Provačuni brezplačno in poštne prosto.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Hugusta Agnola, Ljubljana

Dnajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

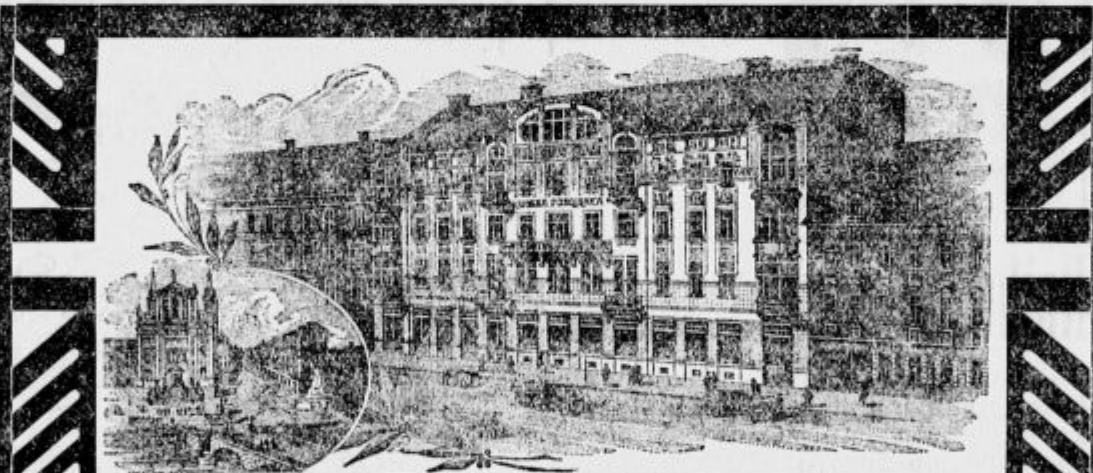
umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

4³ 0
4 4 0

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštno hran. položnice brezplačno na razpolago.

4³ 0
4 4 0

Načelstvo.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežnikov
Ljubljana, Mostni trg 15.

MARXOVJE EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

2311 pri tvrdih BRATA EBERL, LJUBLJANA. 11-9

Pozor, kolesarji!

Namesto K 120,
samo K 80-

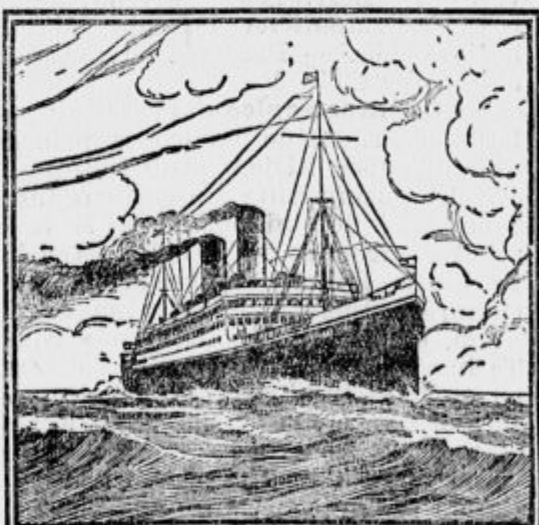
Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošljem 200 novih svetovno znamenitih graških dvokoles, model 1913, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim tekom K 95.— s poštino vred. Ze rabljena kolesa od K 40.— naprej. Nova čvrsta guma po K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, zračne cevi po K 3.—, 4.—, 5.—. Svetiljke, zvonci, pedali in vsa ostala pritiklina po cenah na debelo. Popravila, emaljiranje in poniklanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20.—. Plačevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franco. Srbo-hrvaško dopisovanje. 1084

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23/S.

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos, Portland, Quebeo, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovjšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni, v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.